

ФИЛАТЕЛИСТА

Оријан *Савеза филателиста Србије*
БЕОГРАД

»ФИЛАТЕЛИСТА« ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Уређује редакциони одбор: Инж. Александар Ј. Петровић, Сениша Остојић,
Јован Јојкић, инж. Мирко Вернер и Никола Павловић.

Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира 25. Тел. бр. 44-154.
Лист излази друге половине сваког месеца.

Све рукописе, наруџбе, рекламације и све што се односи на лист слати на адресу:
Уредништво „Филателисте“ — Београд, Војводе Драгомира бр. 25.
Рукописи се не враћају.

S A D R Ź A J

Skup za mir i međunarodnu saradnju u Zagrebu — — — — —	365
S. Ostojić: O srpskim markama za novine (nastavak) — — — — —	366
Инж. Ал. Ј. Петровић: Uputi u filateliju — — — — —	368
D. Novak: Tipične pogreške na invalidskim franko provizorijuma 1922/24 — — — — —	370
Инж. М. Вернер: Zašto se naši specijaliteti ne registruju u katalozima? — — — — —	372
Lj. Vujković: Poništavanje maraka u Bačkoj posle oslobođenja — — — — —	375
E. Arhangeljski: Aerofilatelija (nastavak) — — — — —	378
Инж. Р. Петровић: Društveni dom Filatelistične zveze Slovenije — — — — —	380
P. Fišer: Fatalne marke — — — — —	380
Naše izložbe — — — — —	382
Kroz filatelistički svet — — — — —	384
Z. Sabo: Znameniti ljudi na markama — — — — —	385
Naše marke — — — — —	387
Naše celine — — — — —	393
Naši prigodni žigovi — — — — —	394
Pravilnik suda časti — — — — —	395
Nove marke — — — — —	396
Vesti iz Saveza filatelista Srbije — — — — —	399
Nova poštanska tarifa — — — — —	400
Oglasi — — — — —	korice

»FILATELISTA« ORGANE DE L'UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Propriétaire et éditeur: UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Comité de rédaction: ing Aleksandar J. Petrović, Siniša Ostojić, Jovan Jojkić,
ing Mirko Verner et Nikola Pavlović

Rédacteur en chef: Aleksandar J. Petrović, Vojvode Dragomira 25, Tel. 44-154

La Revue paraît au cours de la seconde moitié de chaque mois.

Manuscrits, commandes, réclamations et tout ce qui se rapporte à la Revue doit envoyé
à l'adresse: Uredništvo »Filateliste«, Belgrade, Vojvode Dragomira 25.

Les manuscrits ne sont pas renvoyés à leurs auteurs.

S O M M A I R E

La Conférence pour la paix et la collaboration internationale à Zagreb (365) — S. Osto-
jić: Des timbres serbes pour journaux /suite/ (366) — Ing. Al. J. Petrović: Instructions
concernant la philatélie (368) — D. Novak: Défauts typiques sur les timbres d'affran-
chissement provisoires émis en 1922/24 au profit des Invalides de guerre (370) —
ing. M. Verner: Pourquoi on ne cataloguissent pas nos spécialités? (372) — Lj. Vujko-
vić: Oblitération des timbres-poste en province Bačka après la libération du Pays
(375) — E. Arhangeljski: Aérophilatélie (378) — Ing. R. Petrović: Maison de l'Union
des philatélistes de Slovenie (380) — P. Fišer: Timbres-poste fatals (380) — Nos expo-
sitions (382) — A. travers le monde philatelique (384) — Z. Sabo: Hommes célèbres
sur les timbres-poste (385) — Nos timbres-poste (387) — Nos entiers postaux (393) —
Nos oblitérations spéciales (394) — Règlement du Conseil chargé de la défense de
l'honneur (395) — Nouveaux timbres-poste (396) — Nouvelles de l'Union des philate-
listes de Serbie (399) — Nouveau tarif postal (400) Annonces.

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН УРЕДНИШТВА
И АДМИНИСТРАЦИЈЕ „ФИЛАТЕЛИСТЕ“ БР. 104-903317

Цена овог
броја дин. **30**

Скуп за мир и међународну сарадњу у Загребу

Национални комитет Југославије за одбрану мира дао је иницијативу за одржање међународног скупа за мир и међународну сарадњу у Загребу. На томе скупу одржаном од 23 до 27 октобра 1951 године, састали су се претставници многих народа са свих континената, разних погледа на свет, али сви запојени једном идејом — идејом за мир и равноправност међу народима. У нашој истински независној земљи

1) поштовање независности и суверених права држава као и начела равноправности у њиховим узајамним односима.

2) право сваког народа на уједињену, независну и суверену националну државу, као и на слободно одређивање свог економског, политичког и друштвеног уређења у оквиру узајамне међузависности и духа међународне сарадње који су изражени у принципима Повеље Уједињених нација.

SKUP ZA MIR I MEĐUNARODNU SARADNJU
LA CONFÉRENCE POUR LA PAIX ET LA COLLABORATION INTERNATIONALE
ZAGREB 23.-27. X. 1951.

Detalj freske iz XII. st. u Nerezima kraj Skopja
Détail d'une fresque du XIIe siècle à Nerezi
en Macédoine

ти су људи слободно, несметано и без утицаја са ма које стране изражавали своја мишљења и, на завршетку свога рада усвојили с уову резолуцију о начелима борбе за мир:

Скуп за мир и међународну сарадњу, одржан у Загребу од 23 до 27 октобра 1951 године, одбацујући сваку идеју о неизбежности новог светског рата, проглашава да је ради стварања, одржања и учвршћења мира неизоставно потребно држати се следећих начела:

3) коначно осуђивање у међународним односима свих поступака агресије или притиска, било да се састоје у примени отвореног насиља, било у актима економске принуде, у претњама, мерама дискриминације или у ма којој другој акцији у циљу стране доминације.

4) усавршавање Организације Уједињених нација како би се од ње учинило све успешније оруђе за решавање свих међународних спорова и сукоба употребом свих средстава, укључујући колективну безбед-

ност, сагласно духу и начелима Повеље Уједињених нација, признање напора извесних нација које радије воде независну спољну политику него да се придруже неком блоку великих сила, примењивање духа и начела Повеље Уједињених нација пријем у чланство Уједињених нација свих држава са изузетком режима који су основани војном помоћи сила осовине, а које су више пута осуђене од стране Уједињених нација и које су још задржале своје фашистичко устројство.

5) праведно решење колонијалног проблема у духу права сваког народа на самоопредељење, јер је свако решење тога проблема, усмерено ка националној независности зависних народа, фактор мира и међународне сарадње.

6) решеност да се прихвати свака прилика за вођење преговора да би се унапредило решење међународних тешкоћа. Осуда свих поступака који теже да се само великим силама препусти уређивање питања која интересују и друге државе без њиховог учешћа и које иду за установљавањем утицајних сфера, као и свих других поступака који повређују независност и територијални интегритет држава.

7) потреба да се пружи помоћ недовољно развијеним државама од стране међународне заједнице или њених срећнијих чланова без икаквог другог услова изузев услова да та помоћ буде демократски и одговорно коришћена једино за добро народа ради њиховог економског, друштвеног и културног развитака.

8) гаранција поштовања у целом свету права човека и основних личних слобода сагласно универзалној декларацији човекових права с тим да би ову обавезу влада заједно са поступком примене требало

унети у националне уставе, право на запослење и социјално осигурање без дискриминације, осигурање у свим многонационалним државама за сваку националну групу могућности пуног политичког, економског, друштвеног и културног развитака.

9) сталан и упоран напор за остварење уравниотеженог смањења наоружања. Потпуно и опште разоружање, које јесте и остаје крајњи циљ, захтева успостављање односа поверења међу државама. Ограничење и смањење наоружања које не би повећало опасност од рата може се постићи само под условом да буду општи и под међународном контролом.

10) развијање културних односа међу народима, њиховог међусобног познавања и међународне сарадње на бази поштовања националних култура и прогресивног ширења заједничког фонда цивилизације, слободним кретањем лица, информација и свих средстава знања, право на слободу мишљења и вере, право на слободу изражавања, слобода за сваког да му буду приступна сва материјална и духовна средства за добијање знања и за примену тог знања, тако да свако може вршити избор на основу јасно обавештеног разума, што претставља услов и осигурање слободе духа који су нераздвојиви од мира.

Овај значајан скуп, који ће ући у историју слободних народа, који се истински залажу за мир и за трајну искрену сарадњу међу народима, обележен је у Филателији само једним специјалним жигом, који у своје прстену носи натпис „SKUP ZA MIR I MEĐUNARODNU SARADNJU“, а знаменити дани овог састанка „23—27 X. 1951.“ убележени су испод имена „ZAGREB“ у средини жига, — а требало га је, због његовог великог значаја, обележити и једним издањем пригодних марака.

Синиша Остојић

О СРПСКИМ МАРКАМА ЗА НОВИНЕ

(Наставак са 331 стране)

VI.

Издање од марта 1873 године

По закону о изменама и допунмаа Закона о поштама од 23-X-1871, по старом календару, била је повећана такса за отпрему новина од 1 на 2 паре за сваки број, или омот, до 10 драма (32 грама), а за сваку даљу тежину од 5 драма на још 2 паре. Нова такса оставила је трагове и код поште, и међу филателистима. Ако сте имали прилике да видите који примерак којих било српских новина, разаслат после повећане таксе, могли сте приметити да су на њима увек биле налепљене две марке од 1 паре, обично у пару, као што је било ре-

продуковано у нашем чланку у броју 9 „Филателисте“ од ове године.

Почев од шесдесетих година XIX века, после сређивања прилика у Србији, упоредо са развитаком културно-књижевног и друштвено-политичког живота у Београду и у унутрашњости земље, почео се јављати све већи број листова и часописа, било дневних или повремених, тако да их је осамдесетих година само у Београду било 25. Такво интензивно културно уздизање посредством дневне штампе и повремених часописа, од којих су неки излазили у неколико хиљада примерака, одразило се и на маркама. Висина накладе марака другог издања, одно-

сно штампања, када се ради о зупчаним маркама од 1 паре, свакако да није била велика. Уз то и интензивнија њихова потрошња броја листова и интереса за штампу и књигу у опште и њихово растурање посредством поште, као и повећана такса од 1 на 2 паре, учинили су да се залиха марака за новине брзо трошила и нестајала. Зато се прибегло новом штампању марака. У једном наређењу Министарства унутрашњих дела од 16-II-1873, под које су онда потпадале и поште, између осталог, стоји „а ако би Управа државне печатње (штампарије) приметила да јој до тога дана (тј. 1/13 јуна 1873 г.) неће бити довољно марки од 1 паре, може се од њих израдити 100.000 комада“.

Дероко, у својој „Историји поштанских марака Србије“ вели да није могао утврдити да ли су ових 100.000 марака доиста и отштампане, али по томе, што је после повлачења из саобраћаја марака овог издања преостала већа количина незупчаних примерака од 1 паре, које су после продаће заједно са осталим преосталим количинама марака издања од 1869/72 године, закључује да су то можда биле марке из те предвиђене нове накладе.

Међутим, да су ове марке биле заиста штампане и да су једно кратко време, од марта до 1 (13) јуна 1873 г. биле у употреби, говоре више чињеница. Прво што пада у очи, и што прави приметну разлику између незупчаних марака од 1 паре првог штампања и марака другог штампања, — то су њихове боје. Рекли смо да су незупчане марке првог штампања, у главном, мутно-жуте, неодређене, малокрвне, ако хоћете. Напротив, боје марака другог штампања нешто су живље, изразитије, у нијансама од отворено жуте до једне неодређене боје која прелази у смеђо-жуту боју. Дероко за те марке вели да су отворено жуте до црвенкасто-жуте боје. Ови други примерци доста су ретки.

Поред боја постоји разлика и у папиру. За штампање друге накладе употребљен је папир изразито сивкасто-беле боје, нешто тањи и не тако тврд, као што је онај на коме су штампане марке од 1 паре првог издања. И овај папир, као и претходно употребљен, има приметно мрежасту структуру. Најзад, гумирање је обављено белом гумом, али због сивкасте боје употребљеног папира, добија се утисак као да се ради о сивожућкастој боји гуме. Све ово говори да су оних 100.000 примерака, о којима је било горе речи, заиста и отштампани, па чак пуштени у употребу, пошто сам имао прилике да видим незупчане марке другог штампања исправно, и на пошти, употребљене. На омоту познатог старог конзервативног листа „Видовдан“, који је уређивао Милош Поповић, ранији уредник „Српских новина“. Треба напоменути да незупчане и неупотребљене марке од 1 паре, које се ви-

ђају по трговинама и збиркама, у већини случајева, припадају овом другом штампању из 1873 године, од којих је већа количина осамдесетих година била продата приватницима.

Марке су штампане са истим клишеима, на којима су биле отштампане марке претходне накладе од 1872 године. И поред нешто изразитијих боја, отисци су нешто због жуте боје, нешто због излизаности клишеја и сиво-беле боје папира, доста нејасни, без приметних детаља. Честа је појава да су поједине шаре на маркама сливене уједно, а кнежев лик замрљан. Једном речи, марке овог штампања нису успеле и на први поглед одају примитивност израде и употребу оскудних техничких средстава приликом њихове репродукције.

Интересантно је да до сада, сви познати истраживачи, и светски каталози, не помињу ово друго штампање незупчаних марака од 1 паре. Као што смо видели и Дероко за те марке нема одређено гледиште и у недоумици је, да ли су ове марке отштампане и пуштене у употребу. Де Смет, у својој студији о маркама кнежеве Србије, који је податке црпео из монографија и студија Луја Ансијеа и познатих енглеских истраживача српских поштанских марака: Олфилда, Вестобија, В. Дорнинг Бетона, затим Дерока и других, осим чињенице да постоје две плоче, не помиње да су на другој плочи штампане две накладе и, самим тим, о тим маркама не даје никакве податке и описе. Како је Де Сметово мишљење, у ствари, резиме испитивања и гледишта горе поменутих истраживача, чије је радове на критичко-филателистичкој обради српских марака обилно користио, долази се до закључка да и њима није било познато постојање другог штампања незупчаних марака од 1 паре, па их, наравно, и они нису у опште помињали и описивали. Исти је случај и са нашим и страним каталозима. И прошлогодишњи, и најновији каталог „Југофилателије“ не помиње да су незупчане марке од 1 паре доживеле два штампања. И Гибонсов каталог не помиње два штампања код ових марака. У Иверовом каталогу помиње се само једно штампање незупчаних марака од 1 паре, док је зупчане поделио у два штампања. И Михелов каталог, једини од страних који је озбиљније и документовано пришао обради марака кнежевине и краљевине Србије, до сада није правио разлику између појединих штампања незупчаних марака од 1 паре. По томе каталогу ове марке су изашле тек 10-VIII-1873, заједно са незупчаним маркама од 2 паре, као што је познато, нису истоветног цртежа, ради чега се осетно међусобно разликују. Оваква Михелова каталогизација није тачна, јер су незупчане марке од 1 паре пуштене у течај почетком 1872 године, вероватно у јануару те године, пошто је несумњиво утврђено да су те

марке у току фебруара већ биле у употреби на појединим поштама, а престале су да важе још 1 (13) јуна 1873 године, кога дана су биле пуштене у употребу марке од 2 паре.

Као и за већину српских поштанских марака не знамо ни приближно висину штампања појединих издања и наклада марака од 1 паре. Прво издање (од 1869) ових марака, вероватно, није било пуштено у употребу у великим количинама и оно је, у главном, утрошено по поштама. Друго штампање (од 1872 г.) када се ради о зупчаним примерцима ових марака, свакако су пуштени у течај у врло малим количинама,

пошто су то — као што смо видели, примерци који су грешком прозупчани, па заједно са незупчаним и употребљавани. И незупчане марке од 1 паре другог издања (1872) мора да нису штампане у већим количинама. За то говори чињеница да је већ наредне 1873 године, дакле после нешто више од године дана, морала да буде отштампана друга наклада ових марака у висини од 100.000 примерака, који се податак налази у званичном акту ондашњег Министарства унутрашњих дела кнежевине Србије од 16-II-1873 г. О. бр. 342.

(наставиће се)

Инж. АЛЕКСАНДАР Ј. ПЕТРОВИЋ

Упути у филателију

СКУПЉАЊЕ МАРАКА НА КОВЕРТАМА И ДРУГИМ ЦЕЛИНАМА — КАРТОФИЛАТЕЛИЈА — ПРЕДФИЛАТЕЛИСТИЧКА ПИСМА

С једне стране разни недопуштени радови с маркама, с друге стране проучавање историског развика пошта и поштанских вредносница довели су до прикупљања марака на ковертама и поштанским целинама, јер се на целим исправним ковертама и целинама може најсигурније доћи до несумњиво оригиналних марака, до несумњивих података о употреби марака и о поштама. Прописно употребљена марка је главни објект филателије, а таква се марка може најсигурније наћи на целој коверти. Има случајева, где марка на коверти има велику вредност, одлепљена је нема никакву. У случају, кад је жиг, велике важности, ударен већим делом на коверти, ван марке, да марка остане са незнатним делом тога жига, који ништа не казује, таква марка, одлепљена не би имала никакве веће вредности него ма који други примерак те марке са макаквим незнатним жигом. Овај се случај нарочито истиче код марака употребљених пресечених на половине и на више делова; тако употребљене марке (по одобрењу надлежних поштанских управа) имају вредност само кад су на коверти или целини; одлепљене, претстављају јако оштећену или упропашћену марку.

При скупљању ових коверата с маркама пази се на саму марку, на њену каталожку, односно продајну вредност, на њено стање, на жиг којим је поништена, као и на друге жигове који су на коверти, на њихову јасност и важност (према ређем или чешћем налазу), па и на изглед саме целине, на којој је марка залепљена. Обичне марке, и још оштећене, замрљани жигови ретко кад се могу узимати у обзир.

Коверта, која би потпуно одговарала свима условима за уношење у збирку, треба да буде чиста, без прљавштина макакве

врсте, са адресама лепо исписаним, са исправним, нарочито скупценијим, маркама, налепљеним правилно на одређеним местима, са јасним жиговима за поништавање марака (и то не са више отисака на једној марци), са жиговима отправне и упутне поште, а евентуално, и са другим споредним жиговима (н. пр. за дезинфекцију писама за време епидемија). Старе коверте имају више интересантности зато што код њих све марке имају веће вредности и што су све лепљене само у оноликом износу, колика је била прописана такса за поштанску услугу. Највећи број скупљача марака на ковертама скупља само оне коверте, које су стварно пренесене поштом и франковане само прописаном таксом. Такве филателисте не уносе у своје збирке коверте са целим серијама појединих редовних издања, без обзира на прописану таксу. Једино се отступа у случајевима пригодних и добротворних издања, па и тада они пазе да се не оде далеко од прописане таксе, те деле серију пригодних марака на више коверата. Нарочито се траже коверте са жиговима од дана пуштања у течај дотичних марака.

Веома су цењене коверте са маркама и жиговима за ваздушну пошту, кад су ваздушним путем и преношене. Велика се пажња обраћа на писма првог лета или дана пуштања у течај дотичних марака или пуштања у саобраћај извесне ваздушне линије.

Сем на ковертама скупљају се и на поштанским картама — дописницама, унутницама у другим целинама.

Много се пажње обраћа и жиговима; скупљају се коверте са лепим јасним жиговима извесне земље или места. Нарочито се цене коверте са специјалним пригодним

жиговима. Код ове врсте скупљања већа се пажња обраћа жигу него марци; али и тада не треба пренебрегавати исправност марке.

Нарочита се пажња обраћа и ковертама са „франко-типovima“ — жиговима машина за франкирање.

И код набавке целих коверата и других целина треба обратити велику пажњу, јер и оне, као и све друго, нису остављене неискоришћене од стране фалсификатора.

—:—

У новије време скупљају се карте са сликама предела, личности и др., на којима су припремљене марке на страни слике; та грана филателије назива се картофилателија. У међународном саобраћају оваке карте добиле су и посебну ознаку CARTE T. C. V. (= carte timbrée coté vue, што значи „карта са марком на страни слике“). Број картофилателиста све више расте, нарочито у западним земљама. Разлог је томе, што се све оне користи, које се имају од филателије, овде још појачавају сликама изразитијим него што су на маркама. Карте, веће по обиму од марака, дају могућности да се на њима насликају извесни предели, градови, уметнички објекти, личности, разни моменти из историје и из модерног живота, из животињског и биљног царства и др. у већем пространству и са више детаља. На овај начин картофилателијом се јаче обогаћује знање из географије, историје, природних и других наука. Сем тога, постоје и чисто филателистички разлози, који повећавају вредност картофилателије. И данас има поборника скупљања само жигосаних марака тј. марака које су послужиле поштанској сврси којој су намењене. Картофилателијом овај услов се постижава у потпуности, исто као и при скупљању целих коверата. Као и код целих коверата, и овде се обраћа пажња и на пригодне марке и на специјалне жигове. И овде се могу наћи разне комбинације карата, марака и жигова: н. пр. карта са сликом неког града или објекта до којег је тешко доћи, франкована марком неке стране поште, поништена извесним специјалним жигом. Нарочито је код картофилателије цењена комбинација „максимум“; то су карте франковане марком, која носи исту слику коју и карта. Данас постоје и посебни каталози за картофилателију.

Није нам познато од када је отпочела ова врста скупљања, али знамо да је прва илустрована дописница у свету потекла из Србобрана; њу је преко поште послао у Сомбор 6. маја 1872. године Србин, Јоца Манојловић, уредник листа „Змај“.

—:—

Још ћемо овде казати коју реч о скупљању предфилателистичких писама. Предфилателистичко писмо је из времена пре

но што су уведене марке за ознаку плаћене поштарине за пренос писма у дотичној земљи. На њему, дакле, не може бити залепљених марака, али морају имати жигове предајне поште и поште приспећа, прелазних пошта (ако их је било), за ознаку поштанске таксе (плаћене или коју треба наплатити) и друге посебне жигове (н. пр. карантинске, дезинфекционе и др.). Дакле, први је услов да су тада морале постојати поште у тој земљи, а други је услов, да су писма пренесена том поштом пре него што је дотична поштанска управа увела употребу поштанских марака.

Старост предфилателистичких писама је у разним земљама различна. Она почињу од установе поште, која је употребљавала жигове, а престају са увођењем марака у употребу. И једно и друго време је код разних земаља различито. Тако у Енглеској марке су уведене и предфилателистичка писма престала 1840 године, у Србији 1866 године, а у понеким земљама, где је било више поштанских установа, било је и различитих рокова почетка, односно свршетка предфилателистичких писама, н. пр. у Турској постојала је државна турска пошта и неколико левантских пошта страних сила; све су оне у развоју устављавале поште, а исто тако уводиле у употребу поштанске марке.

И у Југославији је било предфилателистичких писама у разним покрајинама из разних времена: у Србији код српских државних пошта између 25 маја 1840 и 18 јула 1866 године, код аустријске конзуларне поште у Београду пре 1 јуна 1850 године; — у Црној Гори у Бару аустријска пошта од 1854. до 1. јуна 1864. године; — у Босни: француске поште у Сарајеву из 1811. године, приватне поште Спиридона Рајковића између 1846 и 1848 године, турске државне поште од 1851 до 1863 године; „конзулове“ поште у Сарајеву од 1851 до окупације; — за крајеве који су били под Аустро-Угарском: писма француских пошта у Илирији између 1809 и 1813 године и аустријских пошта из свих тих покрајина пре 1. јуна 1850 године; — у Македонији и другим крајевима, који су пре балканских ратова били под Турском, писма турских пошта пре 1863 године, ако су тада у тим крајевима постојале поште — о чему немамо података.

Podružnicama i pretplatnicima!

Mole se svi koji nisu platili dužnu pretplatu do kraja 1951 godine da nam odmah pošalju na naš tek. rač. 104-903317

Tipične pogreške na invalidskim franko provizorijima 1922/24

U 8 svesci »Priručnika maraka jugoslovenskih zemalja« opisane su na strani 33-34 tipične pogreške pretiska. Podatke o tim pogreškama uzeo sam prema opisima E. Deroka i V. Gregorčića (»Filatelista«, »Jugosl. Philatel. Zentrale« itd.) i prema mojim zabeleškama u filatelističkoj rubrici zagrebačkih »Novosti«. Međutim, nedavno mi se javio G. Enzo Muggia iz Milana s vrlo zanimljivim ispravkama. G. Muggia posjeduje originalne tabake svih vrednosti osim one po 20./15+15, od koje ima dvije polovine po 50 komada. Baveći se studijom jugoslovenskih maraka, g. Muggia je proučio osmu svesku »Priručnika« i uporedio sa materijalom iz svoje zbirke. Utvrdio je da se podaci o položaju pojedinih tipičnih grešaka u prodajnim tabacima navedeni u »Priručniku« ne slažu uvijek sa stanjem u njegovim tabacima. G. Muggia zamolio je za razjašnjenje;

jer se boji, da njegovi tabaci nisu, eventualno, falsifikati. A meni je danas teško dati to razjašnjenje, jer nemam pri ruci prodajne tabake, da bih mogao kontrolisati podatke »Priručnika« i podatke, koje mi je saopštio g. Muggia. Ipak osjećam dužnost, da se rasčisti ta stvar iz dva razloga. Prvo, da se utvrdi, da li su podaci »Priručnika« tačni i da li se nije u njima potkrala pogreška. A drugo zato, da uzmognemo prijatelju naših maraka u inostranstvu odgovoriti i time honorirati trud, koji je uložio. Odlučio sam da stvar iznesem pred naše specijalne sabirače. Moguće je da ima koga među njima, koji je sačuvao prodajne tabake ili koji može doći do uvida u njih, pa će nas sve mnogo zadužiti izveštajem izvršene kontrole.

Donosim ovde: levo podatke iz »Priručnika«, desno podatke g. Muggie.

Din. 1 / 10+10 para:

»din.« mesto »din.« (slovo »i« bez tačke):
12., 52., 53., 54., 63., 72. i 75. marka.

7., 9., 17., 42., 48., 67. i 68. marka.

1/a

1/b

1/c

1/d

1/e

Sl. 1.

Din. 1 / 15+15 para:

»Priručnik« spominje pogreške »din.« mesto »din.« i »ain.« mesto »din.« bez naznačenja mjesta u tabaku. (Sl. 1/a i 2/b).

G. Muggia poznaje pogrešku »din.« mjesto »din.« na 25., 31., 37., i 62. marki, a pogrešku »ain.« mjesto »din.« na 60 marki.

Din. 1 / 25+25 para:

»din.« mjesto »din.«: 12., 21., 30., 52., 53., 54., 62., 72., 75. i 81 marka.

12., 21., 30., 52., 53., 54., 63. (mjesto 62.), 72., 75., 78. i 81. marka.

U pogledu mjesta pogrešaka »din.« mjesto »din.« slažu se »Priručnik« i g. Muggia.

Din. 3 / 15+15 pada:

»Priručnik« pominje pogreške »din.« mjesto »din.« i »din.« mjesto »din.« (tj. tačka gore mjesto dole) bez označenja mjesta u tabaku. (Sl. 1/b).

G. Muggia drži da jedan od njegovih prodajnih tabaka, prema boji pretiska, spada u III. tiskovnu nakladu. U tom tabaku nema pogreške »din.« mjesto »din.«, a pogreška »din.« mjesto »din.« nalazi se na 29 marki.

Na drugom tabaku, koji ima boju pretiska zelenkasto-crnu, skoro plavo-crnu, nalazi se pogreška »din.« mjesto »din.« na 18., 48., 49., 51. i 95. marki, dok pogreške »din.«

mjesto »din.« nema, odnosno zbog zamrlnog tiska ona se pojavljuje tako, da se završna tačka nalazi i gore i dole.

Din. 8 / 15+15 para:

a) »din.« mjesto »din.«: (sl. 1/c) 21., 30., 52., 53., 54., 63., 72., 75., 78., 81., 82. i 95. marka.

U tabaku g. Muggie samo na 82. i 95. marki.

2/a 2/b 2/c 2/d 2/e 2/f

Sl. 2

b) »din.« mjesto »din.«
32. marka (sl. 3/a)

U tabaku g. Muggie nema te greške.

c) »dčn.« mjesto »din.«:
43. marka (sl. 3/b)

U tabaku g. Muggie nema te greške.

d) Brojka »9« mjesto »8«: (sl. 2/a)

I za ovu grešku piše g. Muggia da je nema u njegovom tabaku. To je jasno, jer je 11. marka izvađena iz tabaka i zamijenjena ispravnom markom.

3/a 3/b 3/c 3/d 3/e

Sl. 3

Din. 20 / 15+15 para

(Od te vrednosti nema g. Muggia čitav tabak, već dvije okomite polovine, koje prema njegovom mišljenju potiču iz dva razna tabaka.)

a) »din.« mjesto »din.«: (sl. 1/g) 21., 52., 53., 54. i 63. marka

Odgovara.

b) »din.« mjesto »din.«
32. marka (sl. 3/c)

Odgovara.

c) »dčn.« mjesto »din.«: 43. marka (sl. 3/g)

U respektivnom polutabaku g. Muggie nema te pogreške.

d) Brojka »2« sa ravnom umiesto zavijenom zastavom (nožicom): 8, 66 i 75 marka (Sl. 4/a, 4/b)

Din. 30 / 15+15 para

Kod te vrednosti slažu se podaci g. Muggie sa »Priručnikom«.

4/a

4 b

4/c

4/d

Sl 4

G. Muggia, kako mi izgleda, nije uvažio činjenicu da su neke vrednosti štampane u više tiskovnih naklada; a osim toga, da su i pri svakoj pojedinoj tiskovnoj nakladi kontrolisani prvi pretiskani tabaci i vršene

ispravke pogrešaka (u prvom redu slučajnih, ali tipičnih). Zbog toga je moguće da se u svim tabacima ne nalaze sve tipične pogreške uvijek na istim mjestima.

inž. M. VERNER

Zašto se naši specijaliteti ne registruju u katalogima?

Čitali smo u našoj stručnoj štampi već nekoliko članaka u kojima se ukazuje na nedostatke kataloga »Jugofilatelije« i u kojima se daju sugestije šta bi sve trebalo izmeniti, ispraviti ili dopuniti. — Ne želim ponavljati do sada iznete primedbe na naš jedini domaći katalog, već hoću da se dotaknem područja za koje su svi dosadašnji pisci zaboravili a za koje smatram da je od velike važnosti ne samo za našu domaću filateliju, već da bi kvalitet naše filatelije mogli na taj način upotpunjavanjem podataka kataloga »Jugofilatelije« dokazati i inostranstvu.

Radi se o tome, da marke FNR Jugoslavije katalog »Jugofilatelije« obrađuje samo u osnovnim potezima a da pri tome uopšte ne registruje najvažnije razlike, koje nastaju prilikom štampanja u boji, papiru, zupčanju itd., dok se iste te razlike do tančina registruju... kod ranijih izdanja Jugoslavije, Bosne i Crne Gore. — Ovaj propust kao da je nameran sa svrhom da se ukalupi način sakupljanja maraka i da se forsira generalno sabiranje maraka Jugoslavije, a da se uopšte ne vodi računa o pronađenim spe-

cijalitetima i retkostima koji kolaju u krugu sabirača.

Danas, kada kod nas ima već oko 12000 organizovanih filatelista od kojih se barem 50% bavi sabiranjem maraka Jugoslavije slobodno možemo tvrditi da ima uslova da se sabiranju naših maraka obrati mnogo više pažnje i da se registruju sve one pronađene retkosti i boji specijaliteti, koji su redovnim putem — prodajom na poštanskim šalterima stigli do sakupljača ili još leže u mnoštvu neopranih isečaka, kakvih nalazimo skoro kod svakog našeg sakupljača. — Ovu registraciju trebamo izvršiti što pre, dok još ima mogućnosti za odvajanje ovog materijala i sačuvanje istog od toga, da se kao količinka baci u besćenje, jer tokom vremena se stalno umanjuje mogućnost za tim da se te varijante — naročito kod nerabljenih maraka — pronalaze.

Ako pregledamo inostrane kataloge, skoro svi bez razlike donose svaku varijantu koja nastaje kod pojedinih izdanja maraka, iste registruju kao podvrstu osnovne marke i određuju vrednost istima. — U krugu spe-

Broj kataloga Jugofilatelije 1952		Vrednota i boja	Osobine specijaliteta	Do sa- dana- denc	Vero- vatno postoji	Cere u fila telističkom prometu	Realna vrednost			
sadaš- nji b.	predlog sp. br						D i n a r a			
				kom.	kom.	*	⊙	*	⊙	
Redovne franko marke										
116	116/A	4 d./t. plava	dole nezupčana marka	8	30	350	—	250	—	
124	124/A	1 d./pl. zelena	levo nezupč. „	3	30	—	300	—	200	
125	125/A	1.50 d./smeđa	levo „ „	15	30	200	150	150	100	
126	126/A	2 d./crvena	gore „ „	20	30	250	150	150	100	
127	127/A	3 d./crv. smeđa	levo „ „	3	30	—	350	—	250	
128	128/A	4 d./plava	gore „ „	8	30	300	150	150	100	
	128/B	4 d./plava	dole „ „	13	30	300	200	250	150	
130	130/A	6 d./sivo-crna	dole „ „	10	30	400	200	250	—	
	130/a	6 d./zel.-crna	žučk. tanki papir	200	?	250	—	150	—	
133	133/A	16 d./sv. plava	levo nezupčana marka	3	60	—	120	—	200	
134	134/A	20 d./cigl. crvena	levo „ „	8	30	300	—	250	—	
135	135/□	2 + 5 d./smeđa pl.	nezupčana „	100	100	2000	—	1000	—	
136/47	136/□									
	147/□	serija „Ustav“	nezupčana serija	100	100	6000	—	4000	—	
148/51	148/□									
	151/□	„Ustav“ blokpar	nezupčani blokovi	10	?	5000	—	3000	—	
152	152/A	2.50/6 d./cinober	dole nezupčana	10	30	300	—	250	—	
	152/B	6 d./ „	bez pretiska „2.50“	40	100	3000	—	2000	—	
	152/C	2.50/6 d. „	dupli pretisak	6	6	800	—	600	—	
	152/D	2.50/6 d. „	jako pomer. pretisak	30	200	100	60	100	40	
153	153/A	9 d./žuta	bez pretiska „8“	130	200	2500	3000	1500	2000	
	153/B	8/9 d./žuta	pomaknut pretisak	300	?	50	20	50	20	
172	172/A	2.50 d./cinober	gore nezupčana	12	30	250	100	200	80	
	172/B	2.50 d./ „	dole „	20	30	250	100	200	80	
173	173/□	3 d./crvena	nezupčana marka	6	100	2500	—	2000	—	
	173/A	3 d./ „	desno nezupčana	10	30	400	—	300	—	
174	174/A	5 d./plava	desno „	20	30	300	—	250	—	
179	179/A	1.50 d./crv. smeđa	dole „	3	20	—	400	—	300	
186	186/I	5 d./smeđa-zel.	„JUGOSLAZIJA“	?	5000	—	—	50	20	
195	195/I	2.50+2 d./t.-siva	„TUBERHULOZE“	?	2000	—	—	80	30	
205	205/A	4+2 d./sv. plava	gore nezupčana	10	20	500	—	300	—	
235	235/A	3/8 d./t. smeđa	obrnuti pretisak	4	4	1500	—	1500	—	
	235/a	3/8 d./ sv. smeđa	„iris“ boja	30	30	800	—	500	—	
236	236/A	3/8 d./nar. žuta	obrnuti pretisak	1	1	—	?	—	?	
237	237/A	3/12 d./ ljubič.	obrnuti pretisak	3	3	1500	?	1500	?	
238	238/A	10/20 d./cigl. crv.	obrnuti pretisak	40	100	1200	500	800	500	
239	239/A	0.50 d./masl. smeđa	„ „	12	100	—	500	—	500	
240	240/A	1 d./plavo-zelena	„ „	18	100	800	300	800	400	
	240/B	1 d./zelena	„ „	40	100	500	300	500	300	
242	242/A	3 d./crvena	desno nezupčan	10	30	300	—	300	—	
	242/B	3 d./ „	levo „	20	30	250	—	200	—	
	242/C	3 d./ „	obrnuti pretisak	1	1	?	?	—	?	
244	244/A	12 d./ljub.-plava	obrnuti pretisak	1	1	—	2000	—	2000	
	244/a	12 d./ljub.-plava	kredast papir	600	?	250	50	200	20	
245	245/A	16 d./sv. plava	obrnuti pretisak	16	100	1500	800	1000	800	
	245/B	16 d./sv. plava	duplo „FNRJ“	20	?	200	—	200	—	
	245/a	16 d./tam. plava	retka boja	100	?	500	—	500	—	
254	254/A	1 d./sv. smeđa	bez pretiska	6	6	1000	—	1000	—	
255	255/A	2 d./zelena	„ „	100	100	1200	700	1000	500	
256	256/A	3 d./ljub. crvena	„ „	60	100	1500	—	1200	—	
	256/B	3 d./ljub. crvena	dupli pretisak	100	?	300	—	200	—	
257	257/A	5 d./sv. plava	levo nezupčana	30	30	300	—	200	—	
	257/B	5 d./sv. plava	gore „	30	30	300	—	200	—	
	257/C	5 d./sv. plava	levo i gore nezupčana	20	20	300	—	250	—	
269	269/A	1 d./zelena	levo nezupčana	20	20	150	—	250	—	
270	270/□	2 d./narandžasta	nezupčana	7	100	3000	—	2000	—	
271	271/A	3 d./crvena	desno nezupčana	30	30	250	—	200	—	

Broj kataloga „Jugofilatelije“ 1952		Vrednota i boja	Osobine specijaliteta	Do sa- dana- deno	Vero- vaino postoji	Cene u fila- telističkom prometu		Realna vrednost	
s d š ni br.	p edlog sp. br.					D i n a r a			
				kom.	kom.	*	⊙	*	⊙
Avionske marke									
3/9	9/3A	2 d./crna-plava	levo nezupčana	?	?	300	—	250	—
Porto marke									
10	10/A	2 d./sm. ljubič.	jako pomerena oznaka vrednosti	200	200	50	—	50	—
11	11/A	3 d./sv. ljubičasta	bez ozn. vrednote	100	100	500	—	400	—
12	12/A	5 d./masl. zelena	jako pom. vrednote	200	200	50	—	50	—
16	16/A	30 d./pl. zelena	jako pom. pretisak	100	100	100	50	100	40
	16/B	30 d./pl. zelena	bez ozn. vrednote	100	100	400	200	400	200
18	18/a	1 d./bledo pl. zel.	svetla boja	100	?	120	—	100	—
	18/b	1 d./tam. pl. zel.	jako tamna boja	100	?	300	—	150	—
24	24/A	1 d./nar. žuta	levo nezupčana	10	30	400	—	300	—
25	25/A	2 d./tamno plava	„ „	20	20	300	—	250	—
26	26/A	3 d./t. zelena	„ „	30	30	300	—	250	—
31	31/A	1.50 d./plava	obrnuti pretisak	200	?	600	—	450	—
32	32/a	3 d./zativ. sm. ljub.	retka boja	10	10	1000	—	600	—
Doplatne marke za Crveni krst									
8	8/A	0.50 d./smeđa	beli krst	20	20	2000	—	2000	—
	8/□	0.50 d./sm. crv.	nezupčana	10	10	2000	—	1500	—
Službene marke									
4	4/A	2.50 d./crvena	gore nezupčana	2	30	—	500	—	300

cijalnih sabirača veliko je interesovanje za ovakvim komadima. Kod nas imamo velik broj sabirača, koji naše marke sakupljaju, specijalno, a često ne poznavaju granice u ovom specijalizovanju i nagomilavanju bezbrojne količine maraka sa neznatnim nijansama odstupanja od originalne tj. osnovne prosečne marke; — razlog je taj što nemaju putokaz o tome šta treba staviti u zbirku a koje od tih varijanata ne zaslužuju da im specijalni skupljači posvete bilo kakvu pažnju.

U ovom članku želim izneti sve one različitosti kod naših maraka od Oslobođenja pa na ovamo, koje bi bezuslovno trebale da uđu u katalog prilikom buduće redakcije novog izdanja.

Da bih olakšao posao zaduženim redaktorima kataloga »Jugofilatelije« prikupio sam i u tabelarnom pregledu nastojao sistematски da sredim podatke o onim specijalitetima, koji su u krugu naših specijalnih sakupljača poznati i traženi. — Pri tome sam u posebnoj koloni prikazao sadašnje cene u filatelističkom prometu tj. cene po kojima se ovi komadi menjaju ili prodaju, a u posebnoj koloni sam izneo realnu vrednost, po kojoj smatram da bi trebalo izvršiti katalogizaciju naznačenih specijaliteta. — Razlike u cenama između ovih kolona su dosta znatne, ali često se traže neopravdano visoke cene a da se ne vodi računa o stepenu retkosti (pronađenim količinama) i o stvarnoj »lepoti« specijaliteta.

Nisam prikazao bezbroj interesantnih slučajnih specijaliteta od kojih postoji po 1 komad, a koji su pretežno nastali usled tehničkih grešaka pri izradi maraka (presavljanje hartije kod štampanja ili zupčanja, veće ili manje mrlje boje na markama usled prilepljenja nekog stranog predmeta na klišeje itd.) jer smatram da se o tim slučajnostima treba pisati u priručniku — monografiji maraka Jugoslavije, ali o svim ostalim specijalitetima, koji su se pronašli u većem broju i koji su interesantni za sabiranje, treba govoriti i sa njima smo dužni upoznati ne samo naše, već i inostrane specijalne sabirače naših maraka.

Iz iznetih podataka vidimo, da je specijalno sakupljanje maraka FNR Jugoslavije ne samo veoma interesantno, već i dosta teško filatelističko područje, jer među nabrojenim specijalitetima ima dosta velikih retkosti, pa čak i nekoliko unikata. — Naravno da će ovakve komade imati u svojim zbirkama veoma ograničen broj sakupljača, ali je potrebno da se i o tim markama i retkostima piše, jer se uopšte ne isključuje mogućnost, da se pronađe još po koji komad ovih retkosti, a koje su do sada ostale možda nezapažene u poštanskom škartu ili nesređenom rezervnom materijalu naših sabirača, bez da o postojanju istih — u nedostatku opisa i katalogizacije — vlasnici uopšte znaju.

Osim iznetih osnovnih specijaliteta, potrebno je da katalog »Jugofilatelije« donese barem u osnovnim crtama poznate specijalitete naših redovnih izdanja kao na pr. partizanske serije, avionskih maraka, službenih i porto maraka, kao i nove serije »privrede«, jer kod svih ovih postoji veoma lepi specijaliteti boja, hartije i gumiranja, te je potrebno da se o svim ovima razradi detaljna postava katalogizacije i odredi vrednost

istima po stepenu retkosti. Samo ćemo tako dokazati, da je naša filatelija prava filatelija, da se naši filatelisti bave studioznom obradom i specijalnim sakupljanjem, a koje grane filatelije u znatnoj meri doprinose dizanju ugleda naše mlade filatelije u međunarodnim filatelističkim krugovima, gde još relativno malo znaju o našim markama i o nivou filatelije kod nas.

ЉУДЕВИТ ВУКОВИЋ

Поништавање марака у Бачкој после ослобођења

О званичној употреби гумених жигова, железничких штабиља и мађарских поштанских жигова после ослобођења за поништавање марака на писмононимим и пакетским пошиљкама на територији Бачке још није било говора у нашим стручним часописима. Малом броју сакупљача је познато чак и да су овакви жигови употребљавани и да су они надокнађивали недостатак обичних гвоздених или месинганих поштанских жигова на овој територији, а шири слојеви филателиста о томе не знају ништа, или, у најбољем случају, знају веома мало. Ту празницу намеравамо попунити овим чланком, како бисмо тиме и ударили основу за ово подручје.

Референт за проучавање историског развика птт службе при министарству пошта ФНРЈ прошле године је једним програмским чланком позвао све грађане, а нарочито филателисте и поштанске службенике на сакупљање и обрађивање грађе развика поштанске службе у нас. А употреба ових необичних жигова — гумених жигова, железничких, станичних штабиља, па и мађарских поштанских жигова — у поштанском саобраћају после ослобођења на територији Бачке претставља интересантан и филателистички и историски материјал наше поштанске службе, па је због тога потребно писати о томе.

Овај чланак треба посебно да заинтересује специјалне сакупљаче жигова, јер ће их упознати с материјалом још неистраженог и необрађеног подручја, који је писцу овог чланка познат. Истовремено, требало би да овај чланак послужи за допуну материјала и прикупљању грађе за проучавање поштанске службе после ослобођења, а нарочито т. зв. партизанске поште.

А како је дошло до употребе ових жигова на територији Бачке после ослобођења?

Мађарске окупаторске власти, одмах по окупацији ове територије, прикупиле су с целог окупираног подручја све поштанске марке и жигове предратне Југославије и замениле их с мађарским маркама и жиговима. Шта више, издате су две специјалне

франко марке од 10 филира с црвеним и 20 филира с црним претиском „DEL VISZSZATER“ (Југ се враћа) на тадашњим франко-маркама Мађарске. Поред марака употребљавале су и специјалне жигове с натписом „VISSZATERT“ (повратак) за ова већа места: Аду, Апатин, Чаковец, Кулу, Нови Врбас, Нови Сад, Паланку, Сенту, Сомбор, Стари Бечеј и Суботицу. Жигови су употребљавани краће време у местима, чија су имена носили, а марке су употребљаване до утрошка на целој територији тадашње Мађарске.

После повлачења ових специјалних жигова пуштени су у промет нови жигови с мађарским текстом и они су остали у употреби за све време окупације.

Повучене пак поштанске жигове предратне Југославије испрва су били оставили на чување код Дирекције пошта у Сегедину, а доцније су их пребацили у Складиште материјала (Anyagcikkraktár) Генералне дирекције пошта у Будимпешти, где се једном делу ових жигова замео сваки траг. Остало је непознато, како су могли нестати повучени жигови предратне Југославије у тако значајној установи, као што је Генерална дирекција пошта!

И дошло је до Ослобођења! На целој ослобођеној Бачкој затечени су поштански жигови с мађарским текстом, а исто тако и мађарске поштанске марке. Сасвим је разумљиво, да поштанска служба није могла бити организована у целом свом опсегу одмах по ослобођењу нешто због недостатка жигова, а нешто због марака, тако да писмоносна и пакетска служба из почетка и није функционисала, него се сав саобраћај ограничавао на телефонску и телеграфску службу. Али, ослобођењем све већих територија, расла је и потреба писмононих и пакетских пошиљака. А како и чиме отпечети ову службу?! Жигови с мађарским текстом и мађарске марке начелно се нису могле употребљавати у нашим ослобођеним крајевима, а наших још није било.

Од поштанских службеника из предратне Југославије, које су и мађарске окупаторске власти биле преузеле, а који су остали у

служби и после ослобођења 1944 године, сазнало се где се налазе предратни југословенски жигови, којима је требало започети целокупну поштанску службу, укључујући и службу писмоносних и пакетских пошиљака, као и где се налазе дупликати кључева поштанских трезора и благајни, пошто су их мађарски поштари, напуштајући окупирана подручја и бежећи испред наше војске позакључавали и кључеве однели.

Према решењу наше војне команде упућена су два поштанска службеника из Суботице — другови Шајти и Јовић — као опуномоћеници наших власти, у Сегедин, да поврате однесене жигове предратне Југославије и кључеве — дупликате трезора и благајна, како би цела поштанска служба могла започети своје пословање. Дупликате кључева су пронашли и донели их, а за жигове су сазнали да су још раније пребачени у Будимпешту у Складиште материјала Генералне дирекције пошта.

Тада је пала одлука да Јосип Хусар, тадањи заменик управника пошта Суботица 2, као опуномоћеник наших власти, оде у Будимпешту и донесе жигове предратне Југославије. И он је отишао у Будимпешту, и тамо је пронашао највећи део предратних жигова Југославије, али је, на своје највеће запрепашћење, сазнао да се једном делу ових жигова замео сваки траг и да су незнано како изгубљени. У замену за ове изгубљене — нестале жигове добио је 150 комада негравираних, потпуно нових челичних жигова. Са њима је требало заменити оне нестале жигове и тако започети целокупну поштанску службу.

Пронађене и повраћене жигове предратне Југославије, заједно с новим још негравираним жиговима друг Хусар је донео и предао Дирекцији пошта у Новом Саду, која је, у међувремену, била већ успостављена, и ова их расподели оним поштама, на које су жигови гласили.

Оне пак жигове, који су нестали у Будимпешти, требало је заменити новим. И Дирекција пошта у Новом Саду овластила је пошту у Суботици да пронађе одговарајућег печаторесца, који би извршио њихово гравирање. Избор је пао на познатог суботичког гравера Белу Хаваш, који се и примио овог посла, а да претходно није видео о каквим се жиговима ради. Он је рачунао да су нови жигови гвоздени или месингани, а не од челика, какви су у ствари и били; имао је алат за месинг, који је знатно мекши од челика. Немало се изненадио, кад је примио челичне жигове. Ипак је започео с гравирањем, па кад је видео да с послом споро одмиче, израдио је само осам жигова за поште: Станишић, Таванкут, Товаришево, Телечку, Нови Жедник, Стари Жедник, Нијемце и Чортановце, чије сам отиске добио од Хаваша и они се код мене налазе. Остале није могао гравирати, па је и отказао даљу израду. Отказ му се морао

примити из два разлога: због хитности њихове израде и што, при погодби, Хавашу није приказан узорак жига, који се има гравирати.

Народне власти и Дирекција пошта у Новом Саду настојале су да се хитно уведу целокупна поштанска служба, дакле и писмоносна и пакетска, поред већ уведене телефонске и телеграфске службе. На печаторезницу у Београду није се могло рачунати ради великих потреба осталих ослобођених крајева, и није преостало друго, него увести и нарочите, до тада неуобичајене гумене жигове за све оне поште, које их нису имале. Оваких је пошта било 16, па су за све те поште израђени гумени жигови.

Било је и таквих пошта, које су проблем жигосања решиле тако, да су употребљавале железничке станичне жигове, посуђујући од њих жигове или односећи пошиљке на станицу, и тамо их прежигосавале.

Један део пошта је поништавао марке на писмима рукописно, пишући преко марака име места и датум предаје и тиме се помагале место жигова, које нису имале.

Било је и таквих пошта, које су употребљавале за поништавање марака на писмима мађарске четвороугласте сеоске жигове.

Ови жигови су били у употреби делимично још и у почетку 1946 године, све до њиховог замењивања редовним жиговима, када су повучени из употребе. Гумене су жигове поште, по налогу Дирекције пошта у Новом Саду, послале у складиште старих жигова. Али, морамо са жаљењем констатовати да они данас више не постоје, премда би престављале драгоцен материјал за историју пошта. Према добивеним подацима, сви гумени жигови су из складишта старих жигова при Дирекцији пошта у Н. Саду комисијски поништени; гуму су им изрезали, а дрвене дршке су послате печаторезници у Београд. Штета! Огромна штета! Не можемо се лако помирити с мишљу да је Дирекција у Н. Саду могла уништити тако значајан и драгоцен материјал за подручје тзв. партизанске поште?!

А сада да прикажемо ове жигове:

1) „КУЛА“, четвороугаони, текст ми је непознат. Он припада збирци Вјекослава Трбариха, према опису Бранислава Новаковића. Гумени жиг.

2) „ПОШТА КУЛА“ — округлао, с државним грбом у средини, са текстом у ћирици у кругу, пречника 34 мм., лиласте боје. Гумени жиг.

3) „ПОШТА ТОРЖА“ — округлао, с њим државним грбом у средини, са текстом у ћирици у кругу, пречника 34 мм., лиласте боје. Гумени жиг.

4) „ПОШТА ЖАБАЉ“ — округлао, с петокраком звездом у средини, са текстом у ћирици у кругу, пречника 33 мм., лиласте боје. Гумени жиг.

5) „ПОШТА НОВИ ВРБАС 2“ — округло, с државним грбом у средини, са текстом у ћирилици у кругу, пречника 35 мм., лиласте боје; с десне стране петокраке је ознака године „194“. Овај гумени жиг има Бранислав Новаковић на коверти, а има га и ја.

6) „ПОШТА СТАРИ БЕЧЕЈ“ — округло, с државним грбом у средини, текстом у ћирилици, прежигосан датумом „17. V. 1945“, све у лиластој боји, пречника 33 мм. Гумени жиг.

7) „POŠTA SUBOTICA“ — округло, с петокраком звездом у средини, са 6 малих

10) „POŠTA SUBOTICA 2“ — округло, с петокраком у средини, с једне цртицом од 10 мм. с леве и „194“ с десне стране петокраке и словом „В“ испод ње са текстом у латиници, лиласте боје, пречника 35 мм. На цртици је датум 27/III и с друге стране поред „194“ бројка „5“ исписано руком мастиљавом писаљком.

11) „POŠTA SUBOTICA 1“ — округло, с петокраком у средини, са четири цртице с леве и „194“ с десне стране петокраке, са текстом у латиници, лиласте боје, пречника 34 мм. На коверти је и жиг цензуре из 9).

цртица с леве и „194“ с десне стране петокраке звезде, са текстом у латиници, лиласте боје, пречника 36 мм. Гумени жиг.

8) „POŠTA SUBOTICA 2“ — округло, са петокраком звездом у средини, с једном цртицом с леве и „194“ с десне стране петокраке; с текстом у латиници, с мањим и тањим словима него код жига под 7), лиласте боје, пречника 35 мм. Бр. Новаковић такође има овај гумени жиг, са цензурним жигом Суботице 2; покрај пошт. жига исписан је датум 3. IV. 1945. с мастиљавом писаљком.

9) „VOJNA CENZURA — SUBOTICA“ — округло, с петокраком у средини; испод ње „N. O. V. J.“, са текстом у латиници, лиласте боје, пречника 30 мм. Жиг је утиснут преко мађарске марке.

12) „ПОШТА, ТЕЛЕГРАФ И ТЕЛЕФОН ЦРВЕНКА“ — округло, с петокраком у средини, с текстом у ћирилици, лиласте боје. Покрај жига гумени датумар од 10. IV. 1945. Налази се у збирци Бр. Новаковића.

13) „ПОШТА СЕНТА“ — округло, с петокраком у средини, са 6 цртица с леве и „194“ с десне стране петокраке, са текстом у ћирилици, лиласте боје, пречника 34 мм. Овим жигом су прежигосане марке неслужбеног провизорног издања Сенте на ковертама.

14) „АДА“ — писано руком преко сваке марке са датумом 26. III. 1945, са цензурним жигом „ЦЕНЗУРИСАНО / БЕОГРАД / Војни цензор А. 1.“ у лиластој боји.

15) „БАЈМОК 27. III. 45.“ — положени правоугаоник величине 29 × 18 мм., са заобљеним угловима. Ово је мађарски поштански жиг, употребљаван у недостатку нашег жига, а жигосање наших марака туђим жигом није ми познато на другом месту. Већ 6. IV. 1945. у употреби је код исте поште наш поштански жиг у ћирилици и латиници, пречника 25 мм.

16) „SUBOTICA 2“ — редован поштански жиг с мостићем и датумом 19. X. 44. 11 преко мађарске франко марке „Szent Margit“ од 30 филира.

17) „POŠTA ČANTAVIR“ — округло, с петокраком у средини, са цртицом с леве и „194“ с десне стране петокраке, са текстом у латиници, боје црног мастила, пре-

чника 35 мм. На цртици је исписан датум 25. III., а поред „194“ бројка „5“ мастилом.

18) На поштама Ада, Апатин, Бајмок, Сента и Сомбор били су кроз дуже време у употреби минијатурни поштански жигови, тако да ове жигове наилазимо током целе 1945 године на маркама: „Манастири ДФЈ“, Тито I. издање, Тито II. издање и „партизански мотиви“.

Сва ова специјална поништавања марака изнео сам у намери да поттакнем и остале филателисте, које интересује тзв. партизанска пошта и који имају такав материјал, да га објављују. Ја сам приказао само онај материјал, који је мени познат и који ја имам.

EVGENIJE ARHANGELJSKI

Aerofilatelija

(Nastavak sa 337 strane)

Letovi na bezmotornim jedrilicama

Zbog slabih podataka o ovim letovima daću naknadno samo nekoliko specijalnih žigova.

Poželjno je uz skupljanje aerograma pratiti i opis leta sa šemom: 1) naziv avionske linije sa dužinom i karakterom (probna, privremena, slučajna, prva, stalna); 2. sistem aparata; 3) ime avijatičara (kod prvih, probnih, specijalnih, slučajnih letova); 4) slučajnosti dotičnog leta (prekinut let zbog više sile, aparat pao, zapalio se, pao u more i pošta spasena).

Preporučujem praktičan i jeftin način stavljanja aerograma u album: uzme se tanka, prozirna koverta, zalepi se normalno gornji preklopni kapak, otseku se sva 4 ugla u vidu trougla. U jedan takav trouglič uložiti se gornji levi ugao koverte, a u drugi donji desni ugao koverte. Oba ta trouglića sa donje strane namažu se gumarabikom i prilepe na list albuma. — Sada ima u prodaji specijalnih trouglića za aerograme, veoma praktičnih.

3. CELINE VAZDUŠNE POŠTE

U celine vazdušne pošte spadaju: A) koverte za vazdušnu poštu na tankom sivoplavom papiru sa naštampanom avionskom markom; — B) dopisnice za vazdušnu poštu sa naštampanom avionskom markom; — C) AIR LETTER ili koverat-pismo za vazdušnu poštu na tankom sivom ili plavom papiru sa naštampanom avionskom ili poštanskom markom; — D) AIRGRAPH — avionski listić — pozitiv na kome je foto-grafskim putem preneto napisano pismo (za vreme rata 1941—1945 u Engleskoj i SAD).

A) Avionske specijalne koverte

Na specijalnoj koverti od tankog papire plave boje otštampana je avionska ili poštanska marka; ali ima slučajeva, kad su na ko-

verti otštampane dve ili tri avionske ili poštanske marke zajedno; neke imaju i nove, pretiskane vrednosti. Sabiranje ovih koverata veoma je rasprostranjeno u SAD, Engleskoj i Francuskoj. Dalje podatke dajem iz kataloga Sanabria, u kome treba videti cene koverata; u zagradi broj izdatih komada.

SAD (23) od 1929 do 1950, Argentina (2) od 1929, Australija (2) od 1931, Austrija (4) od 1936—1950, Brazilija (1) od 1942, Panama Kanal Zona (4) od 1927 i 1948, Kolumbija (2) od 1921, 1923, Nemačka (13) od 1923—1938, Vel. Britanija (5) od 1911, Indija (3) od 1930, 1935, 1940, Indija vojne (5) od 1941—1948, Indokina (3) od 1934, Jugoslavija (1) od 1948, Liberija (3) od 1948, Madagarska (2) od 1936—38, Meksiko (9) od 1929—1945, Mozambik (1) od 1938, Njufundland (1) od 1919, Pakistan (3) od 1948, Panama (1) od 1929, Poljska (1) od 1945, Portugalija (1) od 1939, Španija (3) od 1936—38, Švajcarska (5) od 1925—28. — Svega: 98 komada u 23 države.

B) Specijalne avionske dopisnice

I specijalne avionske dopisnice izdate su sa otštampanom avionskom markom u sledećim državama, koje su izdale u zagradi označeni broj karata: SAD (1), 1949, Belgija (3) 1913—46; Kolumbija (1) 1923; Dancig (2) 1932 i 1935; Nemačka (20) 1923—38; Nemačka sa odgovorom (1) 1934; Nemačka poluzvanične (6): Mađarska (1) 1949; Indija (2); Irak (1) 1939; Italija (2) 1943; Meksiko (3) 1930—48; Holandija (1); Holandska Indija (1); Pakistan (1) 1945; Salvador (1) 1930; Švajcarska (9) 1925—28; švajcarska poluzvanične (2) 1924; Austrija (4); Australija (3).

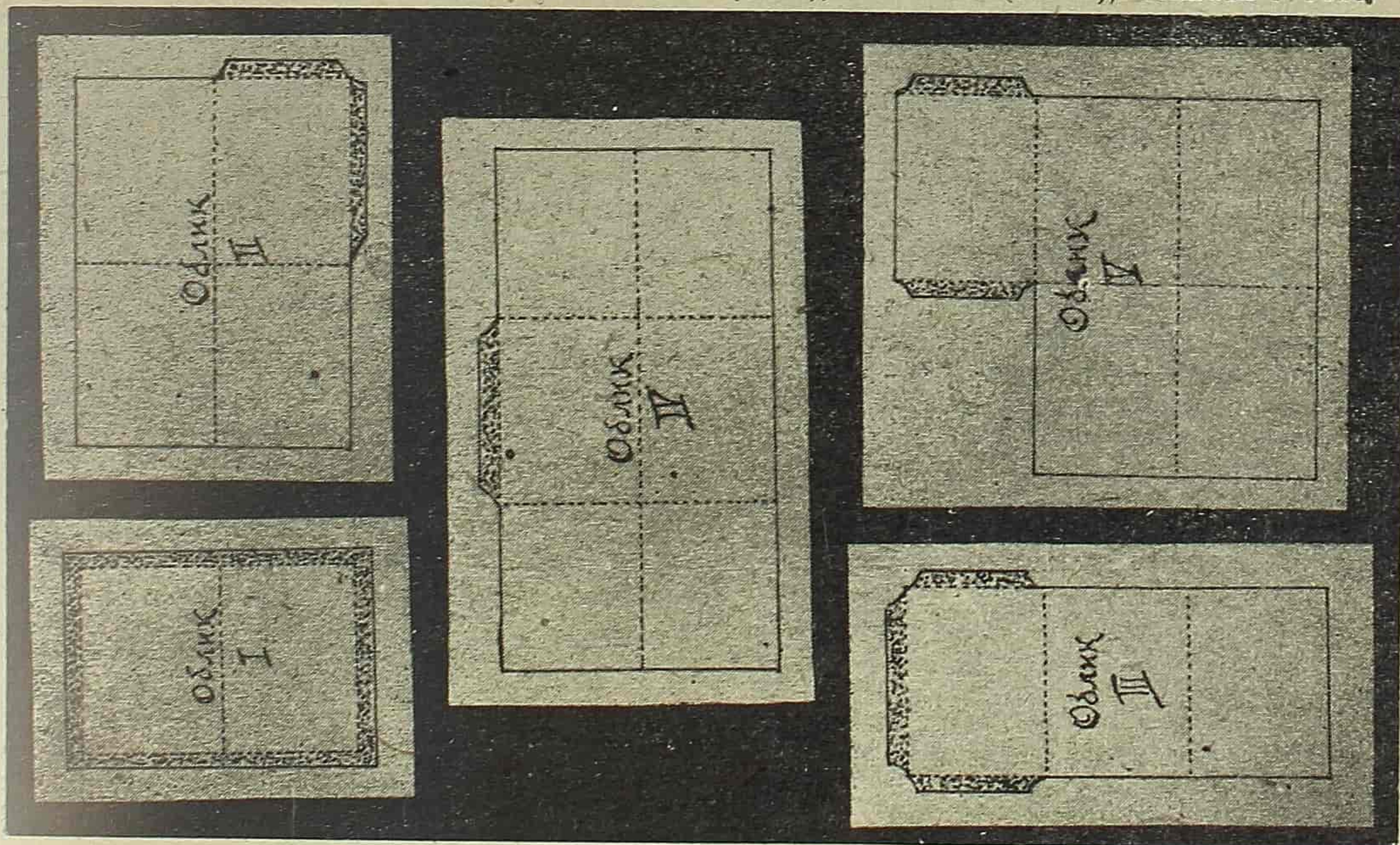
C) AIR LETTER-SHEETS = KOVERAT-PISMA ZA VAZDUŠNU POŠTU

Mnogi aero filatelisti pogrešno misle da su koverat-pisma skorašnjeg porekla, proiza-

šla iz nužde za vreme Drugog svetskog rata. Ideja napisanog pisma na papiru, koji se na zgodan način previje i dobije oblik normalne koverta, potiče još davno pre rata. Kada su marke došle u široku upotrebu, mnoge evropske države nastavile su izdavanje koverat-pisama sa otštampanom markom na spoljnoj strani. Ovakve koverta pojavile su se u SAD 1886 g., a u Nemačkoj 1923 godine sa otštampanim avionskim markama. Ali, treba dodati da sva ova koverat-pisma nisu imala široku upotrebu i tek u Drugom svetskom ratu postigla su veću primenu, a sada su dostigla univerzalnu upotrebu.

Koverta-pisma, puštene u tečaj poslednjih godina, bila su od rđavog papira i sa lošom bojom; na neka je bio jači ili slabiji uticaj klimatskih prilika. Imala su bezbroj-

4; Kina (II—4), Kolumbija (I—1 i IV—1), Kipar (II—2), Danska (II—1), Egipat (V—4), Fidži (II—2), Gambia (II—2), Nemačka (I—1 i IV—9), Zlatna obala (II—1), Vel. Britanija (II—7), Grčka (—2), Grenada (II—1), Gvatemala (III—1), Hongkong (II—1), Island (IV—2), Indija (II—3), Irak (II—1), Izrael (—2), Jamajka (II—1), Japan (IV—3), Jugoslavija (II—3), Kenija i Uganda (IV—1), Liberija (IV—1 i II—2), Meksiko (I—5), Mozambik (I—5), Holandija (II—4), Hol. Indija (II—3 i III—1), Nigerija (V—1 i IV—1), Sev. Rodezija (II—1), Norveška II—5), Pakistan (II—8), Palestina (II—1), Filipini (IV—6), Južna Rodezija (IV—2 i II—4), Jugo-zap. Afrika (IV—15), Španija (II, tip A—4, tip B—2, tip C—20), Špan. Maroko (II—1), Svaciland (IV—9), Trinidad i Toba-

ne varijante u papiru i boji, mnogo više nego kod maraka.

S obzirom na preklapanje koverat-pisama postoji 5 oblika: I. kontinentalan, II. književni, III. dvostruki, IV. trostruki i V. književni sa kapkom. U šematičkim slikama tih koverat-pisama tačkastim linijama označeni su prevoji, a kod I. označavaju granicu gumiranog ruba; gumirani rubovi su istačkani po celoj površini. Slike prikazuju unutrašnje strane koverata. — Boja otštampanog teksta na adresnoj strani je ista kao i boja otštampane marke.

Pregled izdanja koverat-pisama po državama, u kome je u zagradi rimskom brojkom označen oblik, a arapskom broj izdatih tipova: SAD (IV—2), Aden (II—2), Australija (IV—3 i II—2), Austrija (III—), Bahama (II—2), Barbados (II—), Basutoland (IV—5), Bečuanaland (IV—3), Belgija (II—4), Bermuda (II—2), Brit. Gujana (II—2), Burma (II—3), Kanada (III—3 i II—6), Cejlon (II—

go (II—1), Južna Afrika (IV—21), Vatikan (IV—3). — Svega 55 poštanskih uprava sa 227 komada.

(Nastaviće se)

PODRUŽNICAMA, POVERENIŠTVIMA I PRETPLATNICIMA

Uredništvo je prinudeno da najozbiljnije opomene sve one koji nisu platili dužnu pretplatu za list da to odmah učine i u najkraćem roku isplate svoje dugove, na tek. račun uredništva kod Nar. banke 104-903317. U protivnom, uredništvo će preduzeti krajnje mere da naplati dužnu pretplatu. Predsednici podružnica treba da izvrše kontrolu kod određenih lica zašto ne šalju dužnu pretplatu, jer uprave podružnica garantuju urednu isplatu.

Друштвени дом филателистичке звезде Словеније

Напорима и залагањем филателиста Словеније Љубљана је добила још једну културно-просветну установу. Наилазећи на потребно разумевање код месних народних власти, Филателистичној звезди Словеније додељене су у главној улици Љубљане просторије, које по свом изгледу одају изложбени павиљон. Лепо и укусно аранжирани излози привлаче пажњу не само филателиста, већ и осталих пролазника.

Унутрашњост просторија састоји се од једног већег одељења и два мања. У једном делу смештена је канцеларија ФЗС, док други служи за одржавање седница и састанака. На зидовима у укусним витринама уређена је стална изложба марака. Посетиоцима се на тај начин пружа стална прилика да се упознају са новим издањима, која се налазе у витринама.

Друштвени домови одавно су жеље свих филателиста. Они би били огњишта, око којих би се окупљали филателисти, одржавали своје састанке и упознавали симпатизере и пријатеље филателије са њиховим радом, приказујући улогу марке у свим њеним функцијама. У друштвеним домовима сви се филателисти осећају као код својих кућа. Ту се одмах успоставља другарски однос, измењују мишљења и ствара присна сарадња.

Сигурно је да су за сваки успешан рад потребни извесни услови, а то су на првом месту угодне просторије. У пракси се негативно одразила чињеница што се филателистички састанци одржавају у кафанским и сличним просторијама, што се филателисти као потстанари удружују са другим масовним организацијама, које по својој функцији немају ничег заједничког са филателијом. И није никакво чудо, што се код сваког филателисте јавља мисао и жеља за подизањем свог засебног дома, који ће моћи најбоље да служи потребама филателије.

Провео сам у Друштвеном дому ФЗС свега један дан, ретко пријатан. Дошао сам као странац, дошао сам међу људе, које сам скоро тек упознао. Није било тешкоћа да се одмах успостави пријатељство, да се одмах одомаћи. Није било никаквог устезања. Све је ишло природно, брзо и лако. Напустио сам просторије са скривеном жељом да и наш Савез Филателиста Србије оствари оно, што је ФЗС већ остварила.

Друштвени филателистички дом најбоље одговара својој сврси и омогућава да се и странци упознају са напретком и стањем филателије код нас, а то би отклонило и нужност вођења филателиста по приватним кућама, да би им се тамо показале наше марке и збирке.

ПАВЛЕ ФИШЕР

Фаталне марке

Једног дана, одмах после ослобођења земље, видео сам свог старог друга Асу, који је за вријеме рата, као Србин, био присилно упућен на рад у Немачку. Као стари знанци, састајали смо се скоро сваки дан, све док се није вратио у Србију. Сјећајући се својих доживљаја у непријатељској земљи, испричао ми је један случај, који ме је, нарочито као филателисту дубоко потресао и одлучио сам да га објавим. Овај случај може послужити као примјер, како и филателија може, за појединце, да буде фатална. Ево шта ми је испричао!

Већ при крају рата, када су зраци скоре слободе били на помолу, мој друг Младен и ја побјегли смо из логора код Бечког Новог Мјеста и после великих тешкоћа, нешто пјешнице, нешто у слупаним швапским вагонима, стигли смо у Целовец. — Младен ми је био друг још из школског доба. Били смо добри другови, те смо још

за вријеме школовања, дијелили добро и зло. Послије пада Београда и окупације земље, мене су са стотинама младих људи и жена интернирали на рад у Немачку и у том времену сам. Младена изгубио из вода. Састали смо се двије године доцније, у радном логору код Бечког Новог Мјеста, и од тада се нисмо раздвајали. У туђини, окружени мрским поробљивачима, још смо се још више збратимили и дијелили последњи залагај хљеба. Био ми је више него брат! Но имао је једну „ману“, коју сам, додуше, и раније познавао, али јој, као потпуно незаинтересован, нисам никада придавао нарочите важности. Био је страстан сакупљач поштанских марака. Сјећам се још из школског доба, да је настојао да ме за ову своју настраност (како сам у оно вријеме сматрао његову велику страст за маркама) заинтересује, али како сам ја за њу био рођени аналфабета, његово ми је вјечно доказивање, тумачење,

праће и слагање у серије, причињавало сам нелагодност. Ова његова „слабост“ није га напуштала ни за вријеме нашег боравка у логору. Сјећам се, сакупљао је и поштанске жигове, чему сам се још више чудило. Ипак, морам признати, та његова „слабост“ често пута је спасавала ситуацију, јер је у црним данима, када се већ ни за велике паре није могло набавити хљеба, знао напунити наше „куферче“ колосалним стварима: сточном репом, кромпирима, говеђим конзервама, па, у срећном случају, и хљебом или, чак шта више, маргарином! Он ми је увјек говорио да то доносе његове марке, али ми ни данас није потпуно јасно, на који је начин могао долазити до таквих ријетких ствари помоћу марака.

Дошавши у Целовец, неко смо вријеме лутали градом у нади небили где дошли до каквог јела. Имали смо намјеру да се још исти дан упутимо цестом у правцу Словеније, јер нам је циљ био Марибор. У некој гостионици смо добили мизерију од супе, те бар донекле утолили глад. Затим смо кренули цестом из града. Већ скоро на излазу затекла нас је узбуна и, ускоро, почео је напад из ваздуха на град. Морам напоменути да је Целовец у то вријеме био већ скоро сав у рушевинама, нарочито средиште града. Немајући куда, утрчали смо у једну напола срушену зграду у намјери да се склонимо у подрум. Како је улаз био у рушевинама, склонили смо се у једну напола срушену просторију. Живог створа нисмо видјели нигде. Просторија је била са демолираним намјештајем и разбацаним стварима по поду. Међутим, ускоро су сирене објавиле престанак опасности, те смо се спремили да кренемо даље. Али, случај нас је задржао и даље у тој кобној просторији.

Свуда око нас, на поду, било је сјасет разбацаних ствари, рубља и гомила књига. Једна таква књига привукла је Младену пажњу: на укусно израђеним корицама била је слика неке марке. Он дохвати књигу, отвори је и... имао је пред собом албум скоро цео излепљен поштанским маркама. Од тога момента Младен се није више могао препознати. Заборавио је наш положај, наше намјере, опасност у којој се налазимо — све је то у магновењу ишчезло из његове свијести. Блијед, дрхтавих руку претурао је по том „откривеном“ благу. На моје позиве и молбе није давао ни одговора.

Међутим, вријеме је пролазило, а Младен се није одвајао од несретног албума. Наједном, засвираше поновно сирене на узбуну. Непуних четврт сата доцније до нас су допирале мукле детонације. Инстинктивно, осјетивши опасност, ухватио сам Младена и хтео га силом натерати, да се за времена изгубимо из града. Али, узалуд! Он се отео, и за час је опет сједео на

поду са маркама. Ни данас не могу да схватим, каква је магиска моћ, у тим часовима држала мог несретног друга. Детонације су долазиле све ближе! Био сам очајан. У тренутку, када сам хтео да се извучем из зграде, у намјери да извидим ситуацију, мукли ударац и тресак, као да се вулканско ждријело отворило! Осјетио сам тежину на грудима и као да ме нека сила диже све више у висину... Шта је даље било, не знам!

Дошавши свијести, видео сам да се налазим у неком подруму, окружен неким женама и људима, који су настојали да ме поврате. Говорили су немачки, али сам их прилично разумео. Тада ме је прегледао неки стари лекар и установио да нисам озлијеђен. Дознао сам да су ме пронашли случајно, јер сам лежао на цести и тако су ме примјетили. Био сам неколико сати у бесвјесном стању.

Сјетио сам се Младена, али на моја питања, нико ми о њему није знао ништа рећи. Обећали су ми да ће ујутру поћи да потражимо друга. Када је свануло, пошли смо заиста на мјесто, гдје су ме пронашли. Али, на моје велико изненађење, више нисам био у стању да препознам то мјесто. То је била једна гомила рушевина. Ипак, на моје молбе, почели су тражити по рушевинама, али су убрзо одустали од тога, јер изгубивши оријентацију, нисам био у стању да објасним, на коме смо се мјесту у часу несреће налазили. Остадох сам. На срећу наишла су два Хрвата, којима сам испричао шта нам се догодило. Како њихов логор није био далеко, обећали су да ће послати помоћ. Кратко вријеме затим дође још неколико другова и другарица, али њихов повјереник морао је претходно тражити одобрење, да се може приступити тражењу. Коначно су нам допустили, али су нам послали једног службеника из њихове такозване „чете спаса“, који је водио надзор над радовима. Послије више-сатног рада препознао сам по неким ископаним предметима мјесто, на коме нас је, по прилици, затекла несрећа. На том мјесту наишли смо на велики комад зида, који је попречно лежао међу рушевинама. С муком смо га отстранили. И... под овим блоком лежало је испружено Младеново тијело. Уз помоћ другова извукли смо леш из рушевина. Касније је дошао рејонски претставник и допустио нам да леш пренесемо у оближњи логор Југословена. Лекарским прегледом утврђено је да га је убио мали „гелер“, који му је с леђа укосо прошао кроз срце. Лекар је утврдио и то, да свакако не би остао у животу, јер је био доста дубоко затрпан, те би се морао угушити. Вратили смо се на мјесто несреће и прекопали цјело мјесто, али ништа више нисмо нашли. Ни трага његовом „коферчету“, па и ако је било доста папира и књига на том мјесту, од албума са маркама

нигдје ни трага. Код Младена смо пронашли његову лисницу и ствари што их је имао по џеповима... Сахранили смо га на малом гробљу изван града.

Мене је губитак најбољег друга дубоко потресао; био сам првих дана потпуно изгубљен.

Убрзо после тога кренуо сам са још двојицом другова цестом према Марибору. Већ близу Великовца срели смо Енглезе и убрзо затим били смо пребачени у Марибор.

Даље знаш и сам!...

Са овим је мој друг Аца завршио причу.

Наше изложбе

ФИЛАТЕЛИСТИЧКА ИЗЛОЖБА У ЗЕМУНУ

Низом филателистичких приредаба, које је Савез филателиста одржао у току ове године, као што је републичка изложба у Београду, Ваљеву, Зајечару, Крушевцу, Лесковцу, Станишићу, београдских подружница „Врачар“ и „Сава“, филателисти Србије видно су учествовали у прослави десетогодишњице Народне Револуције.

Као завршну филателистичку манифестацију, у оквиру прославе десетогодишњице Народне револуције и десетогодишњице Југословенске Армије, подружница Савеза филателиста Србије у Земуну припрема изложбу марака на дан десетогодишњице Југословенске Армије.

Припреме су у току. Судећи по обимности припрема и по залагању земунских филателиста можемо већ унапред бити сигурни да ће изложба у Земуну бити велика манифестација свести и филателистичке зрелости земунских и београдских филателиста.

Изложба ће бити отворена 22. децембра 1951, на сам дан прославе десетогодишњице Југословенске Армије и трајаће од 22. до 25. децембра.

За време трајања изложбе биће пуштене у продају спомен коверте франкиране маркама Дана Армије од 15 и од 150 динара, жигосане изложбеним жигом.

Несумњиво је да ће изложба у Земуну побудити велико интересовање код свих наших филателиста.

У корист приређивања изложбе одржаће се филателистичка лутрија са многобројним згодницама: комплетна збирка ФНРЈ са класером, комплетна збирка ВУЈА-СТТ са класером, комплетна збирка ФНРЈ без класера и преко 200 других филателистичких згодитака у вредности око 60.000 динара. Као посебан згодитак: купон за бесплатну вожњу авионом (одлазак и повратак) редовним ваздухопловним линијама „ЈАТ“-а; дан коришћења бесплатне карте и правац пута бира добитник.

Извлачење згодитака биће јавно на дан 25. децембра 1951 г. у 10 часова у просторијама филателистичке изложбе у Земуну.

Згодици се могу подићи од 1. јануара до закључно 31. марта 1952. године. После тога рока право подизања згодитака застарева.

Срећке се поручују на адресу: Савез филателиста Србије, подружница Земун, поштански фах 57. Новац за продате срећке има се уплатити најдоцније до 10. децембра 1951 г. на текући рачун код Народне банке бр. 108-953310. Цена срећке Дин. 20 (двадесет).

За време трајања изложбе биће пуштене у продају специјалне коверте са маркама Дана Армије од 15 и 150 дин., жигосане пригодним жигом. Наручбе треба благовремено послати, јер је наклада строго ограничена, на адресу: Савез филателиста Србије, Подружница Земун, пошт. фах 57. Уплате треба извршити до 10. децембра 1951 г. на тек. рачун бр. 108-953310. Цена коверте биће накнадно саопштена.

СМОТРА МАРАКА ПОДРУЖНИЦЕ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

„САВА“ — БЕОГРАД

(20—22. октобра 1951)

У оквиру прославе десетогодишњице Народне револуције и Дана ослобођења нашег главног града, „Сава“, подружница СФС, приредила је своју прву смотру марака. На дан 20. октобра, седмогодишњицу ослобођења Београда од окупатора, смотру је отворио пригодним говором Ј. Јојкић, секретар С. Ф. Југославије и члан исте подружнице и у истом евоцирао борбу наших народа противу ненародних режима, издајника и окупатора. Посебно и часно место у тој борби одиграо је наш слободарски и напредни Београд, што је у говору нарочито наглашено и подвучено. Истакнута је важност и улога наших поштанских марака, које су, поред доказа о плаћеној такси, и моћно пропагандно средство, које свакодневно хиљадама људи говори и потсећа на нашу стварност, на лепоте наше земље, на наше велике људе и њихова прегнућа, о политичким, привредним и социјалним тековинама, и још много другом, — о читавој историји наше земље, једном речи о томе да је марка културни и уметнички чинилац првог реда.

О свима овим својствима марака још једном нас је уверила приређена смотра. У лепој, видној и прикладној сали основне школе у Кардељевој улици, било је симетрично распоређено 58 витрина. И ако подружница „Сава“ спада међу најјаче у Београду, а њена управа међу најагилније у СФС, позиву за излагање одазвало се свега 16 чланова, од тога броја 3 омладинца. На овај начин добивен је утисак да су овога пута учествовали само они који су најјачи по прикупљеном и расположивом материјалу, као и они, који су, сасвим исправно схватили да филателистички објекти нису само зато да се брижљиво чувају сакривени од очију и погледа, па и у случају када су од мањег значаја и вредности. Тако су се на смотри испојиле крајности: лепо уређене и богате збирке по мотивима, које су овога пута доминирале, и неколико површних и несистематски приказаних изложака. Значи, недостајало је више „златне средине“, а она је, верујемо, најмногобројнији део чланства. Смотре се, у главном, и приређују да посетиоцима прикажу филателистички успон и рад већине чланова, а никако појединаца. С друге стране, смотре члановима истог колектива стварају и пружају прилику да међусобно ступе у конкурентну везу, да на општи и очигледан начин дођу до сазнања о вредности своје збирке и успеха који су њоме постигли; о томе да ли је поједина збирка сазрела за учествовање на већим филателистичким приредбама. Мали број излагача је један од минуса ове, у крајњој линији, успеле смотре марака. Други недостатак би било, без мало, потпуно одсуство старих класичних марака. А без њих нема праве филателије. Пре свега класичне марке имају више предности од тзв. модерних, новијих марака. Са гледишта естетике, класичне марке су врло често много лепше од марака новијег доба. Филателистички, њихова предност је још очигледнија; оне су више цењене, пошто су издаване искључиво према стварним потребама поштанског саобраћаја, без спекулативних примеса, којих тако много има код новијих марака. Најзад, од класичних марака почиње наше филателистичко знање и искуство; оне васпитавају и уздижу наш укус и смисао за лепо и достојанствено, корисно послужују код поређења за правилну оцену модерних марака, једном речи вишеструко накнађују труд и жртве које за њих чинимо. Од бољих класичних марака било је, у главном, нешто старих марака Србије, Босне и неколико комада Њу-Фундленда...

На смотри се испојио још један, до душе мање важан недостатак: или потпуно одсуство натписа, или су они били сасвим недовољни, без трунке естетских и инвентивних момената. Далеко више пазило се на име власника, а мање на садржај витрине. Најзад, на смотри се није увек водило довољно рачуна о изложбеном мате-

ријалу, о лепим и одабраним примерцима (рецимо да поништене марке не буду скоро потпуно покривене јаким жиговима, који негативно утичу на лепоту и изглед марке). Познато је да се и од обичног материјала, који се може лако набавити, може саставити лепа и успела збирка, само ако излагач има идеје и укуса. Исто тако и опрема изложених марака важан је чинилац за утиске које ће да оставе на посетиоце. Материјална вредност и реткост појединих марака није увек пресудна; важније је како су оне приказане посетиоцима изложбе. До њиховог преуређења изводи из богате и врло лепе збирке марака шпанских, португалских, француских и енглеских колонија, били су утрпано и неестетски приказани, и могли су да служе за пример како не треба излагати.

А сад неколико речи о појединим збиркама, хронолошки, како су биле изложене. Већ је поменуто да су на смотри преовладале збирке по мотивима. Најуспелије су од њих биле марке издате поводом 75 годишњице Светског поштанског савеза и Црвеног крста (Ч. Бранковић); ликови деце на маркама и спортске серије и блокови (Р. Мајсторовић). После извршеног преуређења врло су допадљиво и импресивно деловале марке шпанских, португалских, француских и енглеских колонија (Ц. Стефановић). Посебну пажњу обратили су укусно изложени аерограми, први летови, налепнице, аерофилателистичка писма и марке за ваздушну пошту појединих земаља, које су чиниле складну целину (Т. Деља). Мање по обиму и садржајно, биле су збирке мостова на маркама (Б. Мазаловић), разне животиње и женски ликови на маркама (Ж. Стефановић), од којих су последње две биле опремљене без довољно искуства. Из ове групе, од омладинских, треба поменути збирке бродова на маркама (М. Александрић), зоологија и мапе (Н. Бировљев). — Са мање или више успеха приказане су збирке поништених марака Србије и Босне (Ј. Јојкић), старе Југославије (Ч. Бранковић), окупација Србије (Б. Мазаловић, М. Симић), ФНР Југославије (М. Фотировић), Вуја СТТ (трипли и дупли претисак на блоковима прославе стогодишњице железница — Ч. Бранковић) и Исланд (Н. Павловић). Треба поменути и тзв. „карт-максимуме“ и коверте, од којих су били врло успели они са ликовима Прешерна, Вука Караџића, Ђ. Даничића и др. Интересантни су били изложени примерци црногорских марака издања 1913 године, прештампаних жигом „СКАДАР — SCUTARI“ непосредно после његовог заузећа.

Оцењивачки суд у саставу: С. Остојић, М. Јањић, Ст. Валтер, Б. Милетић и П. Голић, узимајући у обзир квалитет изложака, реткост марака, степен потпуности, филателистички рад и опрему, донео је одлуку о наградама. Са одличном оценом оцењене су збирке Т. Деље, Ц. Стефано-

вића, Р. Мајсторовића и Ч. Бранковића. Врло добру оцену су добили изложци Ј. Јојкића, Б. Мазаловића, И. Симића и М. Фотировића. Остали излагачи добили су добру оцену, похвалницу или нису учествовали у награђивању (М. Богојевић, В. Исајловић).

Скоро на свакој изложби било је излагача, који нису били задовољни додељеном им наградом. У већини случајева, искрено говорећи, разлог је у прецењивању сопствене збирке. Можда ће таквих бити и овога пута. Међутим, морамо нагласити да је оцењивачки суд радио објективно и савесно, и додељене награде доиста су одраз вредности појединих изложака. Можда се, и то је учињено ненамерно, негде и погрешило. Уосталом, само онај ко не ради, тај не грешу...

Похвално је од управе подружнице да се прихватила овако тешког посла; за похвалу је и несебично и предано залагање појединих њених чланова, који су својим радом, у главном, и омогућили да се смотра одржи и буде на висини. Ово је прва смотра, сада су се тек стекла искуства, па верујемо да ће друга бити много успешнија.

Објективни посетиоци могли су да виде доиста лепе и разноврсне збирке, да буду задовољни, јер је било вредно видети ову смотру марака исто тако и приређивачи могу задовољно погледати уназад, на посао који су обавили и који, свакако, није био лак, али је зато био успешан. За жаљење је незаслужено слаба посета, која не служи на част, у првом реду београдским филателистима.

С. О.

Kroz filatelistički svet

Falsifikovani ružičasti Merkur i ispitivači

А. Šuldes из Већа тужио је испитивача А. Zajca из Већа да му плати оштету од 10.000 šilinga зато што је Zajc прогласио Šuldesov ružičasti Merkur за falsifikat и ударио на марку žig »falsum«, те time учинио марку безвредном. Вечки земалјски суд мучио је много мuke с том парницом, која је узвиштала много праšине међу аустриским филателистима, а изазвала и велику заинтересованост међу филателистима по целом свету. А ево у чему је тежиште спора! Мишљења познатих и угледних експерата била су поделјена. Аустриски експерти А. Seitz, Dr. S. Fischer, P. Ferchenbauer, аукционари J. Kunz и K. Neufeld и стручњак Doroteuma M. Lifka прогласили су Šuldesov ružičasti Merkur за falsifikat, док су многи инострани експерти на челу са инж. E. Müller-ом и O. Friedl-ом из Њу-Јорка ту марку прогласили правом. Суд је поклонио веру мишљењу домаћих аустрских експерата и туžitelja одбио. Аустриске експерте највише смета становиште инж. E. Müller-a, који је пре одласка у Америку био дуго година уредник saveznog glasila »Die Postmarke« и написао специјалне обраде аустрских марака, које и данас вреде као најбоља стручна дела те врсте. Осин тога је инж. Müller био и експерт за испитивање аустрских марака.

Kvarclampe za ispitivanje maraka

»Berner Briefmarken-Zeitung« оглашава два типа кварклампи фирме Quarzlampen-Gesellschaft m. b. H. из Hanau-a, нарочито погодних за испитивање марака. Мали су то апарати, али за наше prilike preskupi. Тип »Koffer-Analysenlampe« стаје 230 šv. fr., а други тип »Stab-Analysenlampe« 160 šv. fr. — У исто време препоручује »Ö. B. Z.« из Гра-

ца кварклампу за анализе, коју је конструисао филателиста и физичар Dr. V. Umrath, а која стаје 700 šilinga. Та лампа није само за испитивање марака, већ може да послужи и за зрачење. Све три лампе при употреби нису везане са тамне просторије. Има досад много таквих кварклампи, које препоручују филателистима. — Трговачка реклама је добра, али би било пожелјно да се чују и мишљења оних, који су могли набавити такве кварклампе и практички испитати њихову примену у филателистичке сврхе.

Dn.

Ladurner otkrio novi vodoznak

У »Ö. B. Z.« из Граца описује А. Ladurner из Merana нови вodoznak, који је открио на аустрској новинској марки са сликом Меркура од 1/2 novč., плавозеленој, издања 1880. и на новинској таксној марки од 1 novč. смеђој, издања 1890. Ladurnerovo име познато је специјалним сакупљачима старе Аустрије још из ранијих времена, јер је 1919 г. открио вodoznak у облику crtica. Тај вodoznak назван је у немачкој и аустријској филателистичкој терминологији »Ladurner-Striche«. Нови вodoznak има облик krsta, па ће га, по свој prilici, назвати »Ladurner-Kreuze«. Свакако ће аустриски стручњаци морати испитати Ladurnerovo otkriće и наћи тумачење за постанак tog vodoznaka.

Dn.

Jedna ogromna serija maraka počela izlaziti

Париски лист »Le Timbre« donosi vest да је Venecuela počela изdavати једну огромну серију марака, која ће бити састављена из 24 серије за редовну пошту по 7 вредности у серији и 24 серије за ваздушну пошту, по 9 вредности, dakle из 384 различне марке, које ће

biti sa slikama grbova 20 federalnih država, 2 glavne teritorije i saveznog distrikta, iz kojih je sastavljena Venecuela. Ova čudovišna serija izlaziće postepeno kroz jednu dužu periodu vremena. Prve marke od njih počele su izlaziti oko polovine ove godine. Biće izrađivane u heliogravuri kod Kurvoazija, na papiru sa svilenim vlaknima.

Izložba filatelista železničara u Parizu

Izložba železničara filatelista održaće se 11 novembra u Parizu (Rue Saint-Nazaire 88). Na njoj će biti otvorena poštanska ispostava, koja će upotrebljavati specijalan žig sa slikom lokomotive. Biće izdata jedna serija od 10 poštanskih celina sa otštampanim markama od 8 franaka.

Z. SABO

Znameniti ljudi na markama

ARASON, (Aresson, Areson) Jon (1484 do 1550) poslednji rimokatolički biskup na Islandu, izabran 1522 g. Pesnik. On je uređio prvu štampariju u Holar-u. Odbio je da uvede silom protestantsku reformaciju, odnosno načela ove crkve, te su iz Danske bile poslate trupe, da bi primorale na poslu-

(1851 g.). Godine 1858 izabran je za člana Akademije nauka, a 1860 g. izabran za predsednika društva »Kisfaludy«, te prelazi sa porodicom u Budimpeštu, gde živi do svoje smrti. Pored svojih mnogobrojnih de-

šnost kako njega, tako i njegove slebdenike. On je nastavio da se brani, te 1550 g. bude pogubljen. Bio je jedini katolički biskup, koji je pogubljen za vreme reformacije u skandinavskim zemljama.

Island je izdao povodom 400-godišnjice njegove smrti, 1950 g. 2 marke sa njegovom slikom. (Scott A 51).

ARANY, Janoš (2. III. 1817 Nagyszalonta — 22. X. 1882 Budimpešta), pored Petöfija najveći mađarski pesnik, koji je stvorio kako u epskim, tako i u lirskim pesmama naj-savršenija dela mađarske klasične književnosti. Potiče iz siromašne zemljoradničke porodice. Školuje se u rodnom mestu, mnogo čita i već kao dečak piše uspele pesme. Godine 1833 odlazi u Debrecin na dalje školovanje; međutim, nemajući sredstava, napušta studije. Kasnije se ponovo vraća studijama, zatim odlazi u glumce; vraća se u rodno mesto, postaje učitelj i podbeležnik; počinje da piše i sa staričnim epom »Izgubljeni ustav« dobija prvu nagradu od 25 zlatnika društva »Kisfaludy (1846 g.). Sa epom »Toldi« dobija nagradu istog društva 1847 g. i postaje odjednom poznat i slavan. Kasnije je napisao još i Toldijevo veče i Toldijeva ljubav; i tako je stvorio čuvenu Toldijevu trilogiju. Iduće godine je izabran za člana društva »Kisfaludy«. Od toga vremena stalno piše i stvara svoja remek dela. Postaje profesor gimnazije u Nagykorös-u

la, dao je i mnoge prevode iz svetske književnosti. Pored ostalog, njegov jednostavan, ali snažan stil, koji mnogo puta potseća na narodne pesme, uzdigao ga je do vrhunca umetnosti.

Mađarska je izdala 1932 g. jednu marku sa njegovom slikom. (Scott A 37).

AUER, Karl (v. Welsbach; — 1. IX. 1858 Beč — 4. VIII. 1929 zamak Welsbach) baron, hemičar i pronalazač. Od 1880 do 1882 g. studira u Heidelbergu kao učenik

Bunsena. Od 1883 g. istražuje retke rude. Godine 1885 pronalazi po njemu nazvan sistem plinskog osvetljenja. Ostajući veran svojim ranijim istraživanjima, Auer je dopunio svoj sistem plinskog osvetljenja 1891 g. pronalaskom specijalne plinske žarulje, sastavljene iz elemenata, koje je povadio iz ranije pronadenih ruda. Ova žarulja je po

njemu nazvana, i ona je učinila ovaj pronađeni sistem plinskog osvetljenja epohalnim. Godine 1902 pronašao je električnu »Osmium«-žarulju, a 1903 (po nekim izvorima 1908 g.) pronašao je tako zvane »pyrophorne« legure (kamen za upaljač). Austrija je izdala 1936 g. jednu marku, na kojoj se vidi Aue-rov portret a u pozadini slika plinske i električne žarulje. (Scott SP 85).

AUENBRUGGER, Leopold, v. Auenbrugg (19. XI. 1722 Graz — 16. V. 1809 Beč) lekar, pronalazač perkutacije. Studirao je u Beču. Od 1751 do 1786 g. radio je u španjskoj bolnici u Beču. Godine 1754 je pronašao i uveo u praksu metodu ispitivanja kućanjem grudnog koša (perkucija). Posle sedam godina rada ovom metodom izdaje je

dno delo o svojim zapažanjima pod naslovom »Inventum norum ex percussione thoracis humani, ut signo abstrusos interni pectoris morbos detegendi« (Beč 1761). Na ovo otkriće je Corvisart, Napoleonov lekar, skrenuo pažnju lekara 1808 g. Bečki kolegijum lekara povodom stogodišnjice smrti L. Auenbrugger-a, 18. V. 1909 g., otkrio je spomen ploču na kući (Neuer Markt No. 9) u kojoj je Auenbrugger umro.

Austrija je izdala 1937 g. jednu marku sa njegovom slikom. (Scott SP 93).

ARLT, Ferdinand Ritter v. (18. IV. 1812 Obergraupen p. Teplitz — 7. III. 1887 Beč)

znamenit očni lekar, profesor bečkog univerziteta. Školovao se u Leitmeritz-u, a medicinski fakultet je pohađao u Pragu, gde

je 1839 g. dobio doktorsku diplomu. Izdao je više knjiga o lečenju i bolestima oka. (»Die Verletzungen des Auges«; »Krankheiten d. Auges«; »Operationslehre« itd.). 9. VII. 1896 g. otkriven mu je spomenik na univerzitetu u Beču.

Austrija je izdala 1937 g. jednu marku sa njegovom slikom (Scott SP 97).

ABOVJAN, Hačatur (1809—1848) jermenski pisac i pesnik, književnik. Prvi prekida sa upotrebom starog klasičnog jezika i piše modernim jezikom. Prijatelj Rusije i u tom pravcu deluje.

S.S.S.R. je izdao 1948 g., sa natpisom »Osnivač nove jermenske književnosti« dve marke sa njegovom slikom prilikom stogodišnjice smrti. (Scott A 708).

ARIOSTO, Lodovico, (8. IX. 1474 Regio — 6. VI. 1533 Ferrara) jedan od najvećih italijanskih pesnika. Otac mu je bio grof Niccolo degli Ariosti i služio je porodicu Este iz Ferrare, jedno vreme u svojstvu kapetana grada. Bio je strog i krut i nije rado gledao naklonost svog sina prema književnosti, već je hteo školovati ga za pravnika. Kada je uvideo da mu ni posle pet godina provedenih na pravu sin ne pokazuje nikakve ambicije u ovoj nauci, a da ima uspeha na dvoru u Ferrari sa svojim pesmama, on se više nije protivio njegovim težnjama. Ariostro uči i čita sve što mu dođe pod ruku; ima najbolje učitelje. Počinje da piše i da prevodi sa uspehom. Posle smrti svoga oca (1500 g.) ostaje mu da se brine o porodici, kao najstariji sin od desetoro dece. Otišao je u službu, obavljao je uglavnom diplomatske misije i međuvremeno od 1505 do 1516 g. napisao je svoj ep »Orlando furioso«. Istovremeno se oženio. Kasnije je promenio svoju službu, i 1522 g. naimenovan je za namesnika pokrajine Garfagnana. U ovoj teškoj ali unosnoj službi stekao je malo imetka, s kojim se 1525 g. vratio u Ferraru, sazidao kuću i tu je živio sve do smrti. Napisao je 17 elegija, 2 t. zv. »capitolo«, 2 ekloge, zatim junački ep, latinske epigrame, ode itd. Njegova dela su izdata u skoro 120 izdanja. Ali najznačajnije mu je delo romantični ep »Orlando furioso« u 46 spevova. Njegova dela imaju naročitu čar, prirodna su, živa, realna, a u jeziku su dostigla takav stepen harmonije, da ga to čini jednim od najznačajnijih pisaca italijanske klasične literature.

Italija je izdala 1932 g. jednu marku sa njegovom slikom. (Scott A 136).

Наше **МАРКЕ**

МАРКЕ ЗА ПРОСЛАВУ ДАНА АРМИЈЕ

У вези одобрења пригодних издања за прославу десетогодишњице народних устанака и Дана Армије Бр. 5250 од 17. марта 1951. г., Главна дирекција пошта својим решењем Бр. 14989 од 19. X. 1951. одобрила је израду пригодних марака за Дан Армије 1951 године: једну франко-марку од 15 дин. за редовну пошту и од 150 дин. за ваздушну пошту.

Цртеж за марку од 15 динара израдио је академски сликар Мате Зламалик, а претставља борца Југословенске Армије са машинком на стражи покрај граничног камена и посебно значку — споменицу борца од 1941 године. Значка је нацртана на пет лоровових листова, који симболички претстављају пет народа ФНРЈ Југославије. Испод значке је ознака датума „1941 — 22 XII — 1951“. Изнад слике је натпис „ДАН АРМИЈЕ“ ћирилицом, а испод је „FNR JUGOSLAVIJA“ латиницом. Облик марке усправан правоугаоник. Боја марке црвена. Израда у Заводу за израду новчаница у Топчидеру у офсету. Тираж 10.000.000 комада.

Цртеж марке од 150 дин. израдио је графичар Сретен Грујић, а претставља с леве стране марке лик Маршала Тита, а на десној страни су објекти индустријске изградње и наоружања; изнад тога је натпис „ДАН АРМИЈЕ“ (ћирилицом), „22. XII. 1941.—1951.“ и „AVIONSKA POŠTA“ (латиницом). Испод слике је натпис „FNR JUGOSLAVIJA“ у латиници. Облик марке је положен правоугаоник. Боја марке плава. Израђена у Заводу за израду новчаница у Топчидеру у дубокој штампи. Величина издања 100.000 комада.

У течај ће бити пуштене у току месеца децембра.

НОВЕ ПРИГОДНЕ МАРКЕ

Од 21. 10. 1951 до 28. 10. 1951. одржан је у Пирану (Југо-зона СТТ) II Конгрес италијанске културе у истарском округу. Тим поводом штампане су пригодне марке са ликом Петра Павла Вергериа, млађег, сарадника Приможа Трубара. Књижевник Вергерии рођен је у Копру (1489—1565),

TIMBRES-POSTE POUR COMMÉMORER LA FÊTE DE LA JOURNÉE DE L'ARMÉE YOUGOSLAVE

Conformément au décret concernant les émissions commémoratives à l'occasion du 10e anniversaire des insurrections nationales et de la Journée de l'Armée, No 5250 du 17 mars a. c., Direction générale des postes a approuvé, par son arrêt No 14989 do 19. X. 1951, l'exécution des timbres-poste commémoratifs pour la Journée de l'Armée 1951, notamment: un timbre d'affranchissement de 15 Din. pour la poste ordinaire et un autre de 150 Din. pour la poste aérienne.

Le dessin du timbre de 15 Din. a été exécuté par le peintre académicien Mate Zlamalik et représente le combattant de l'Armée Yougoslave armé de fusil automatique, en sentinelle près de la borne frontière et, à part, médaille commémorative du combattant de 1941. Cette médaille est dessinée sur les cinq feuilles de laurier symbolisant les cinq peuples de la RPF de Yougoslavie. Au-dessous de la médaille figure les millésimes «1941 — 22. XII. 1951». Au-dessous du dessin se trouve l'inscription: DAN ARMIJE en caractères cwrilluques, et en bas «FNR JUGOSLAVIJA» en caractères latins. Format du timbre: rectangle vertical. Couleur: rouge. Ce timbre a été exécuté dans l'Institut d'impression des billets de banque à Topchider en offset. Tirage: 10.000.000 pièces.

Le dessin du timbre de 150 Din. a été exécuté par le graveur Sreten Grujic et représente l'effigie du Maréchal Tito du côté gauche du timbre et à droite les objets d'établissement industriel et d'armement. Au dessus figure l'inscription «DAN ARMIJE» (en caractères cwrilliques), «22. XII. 1941. 1951» et «AVIONSKA POSTA» (en caractères latins). Au dessous du dessin est la légende «FNR JUGOSLAVIJA» en caractères latins. Format du timbre: rectangle horizontal. Couleur du timbre est bleue. Ce timbre a été imprimé dans l'Institut d'impression des billets de banque à Topchider en taillédouce. Tirage: 100.000 exemplaires.

Ces deux timbres seront mis en circulation au cours du mois de décembre a. c.

NOUVEAUX TIMBRES-POSTE COMMÉMORATIFS DE LA ZONE YOUGOSLAVE DU TERRITOIRE LIBRE DE TRIESTE

Du 21 au 28 octobre 1951 il a eu lieu à Piran (zone yougoslave du Territoire Libre de Trieste) le IIe Congrès de la culture italienne dans l'arrondissement d'Istrie. A cette occasion ils ont été imprimés les timbres-poste commémoratifs à l'effigie de Petar Pa-

отац му је био познати коперски парициј Иван Вергеро.

Цртеж марке израдио је Бруно Коледани учитељ из Копра, на основи репродукције Вергерове слике у књизи Др Фрања Бауера „Повијест хрватске протестантоке књижевности“, Загреб 1910. Тај цртеж и слика из поменуте књиге служили су за израду дефинитивног цртежа за марку, који се од првобитног врло мало разликује, а који је израдио Радо Крошељ, графичар из Љубљане.

Марке је штампала „Људска правда“ у Љубљани; гумирање и перфорирање извршио је Завод за израду новчаница у Београду.

Серија има три вредности са истом сликом:

5.— динара плава	34.000 комада,
10.— динара вишњева	35.000 комада,
20.— динара сивосмеђа	36.000 комада.

На дан издања 21 октобра 1951 године продаване су на пошти у Пирану комплет-

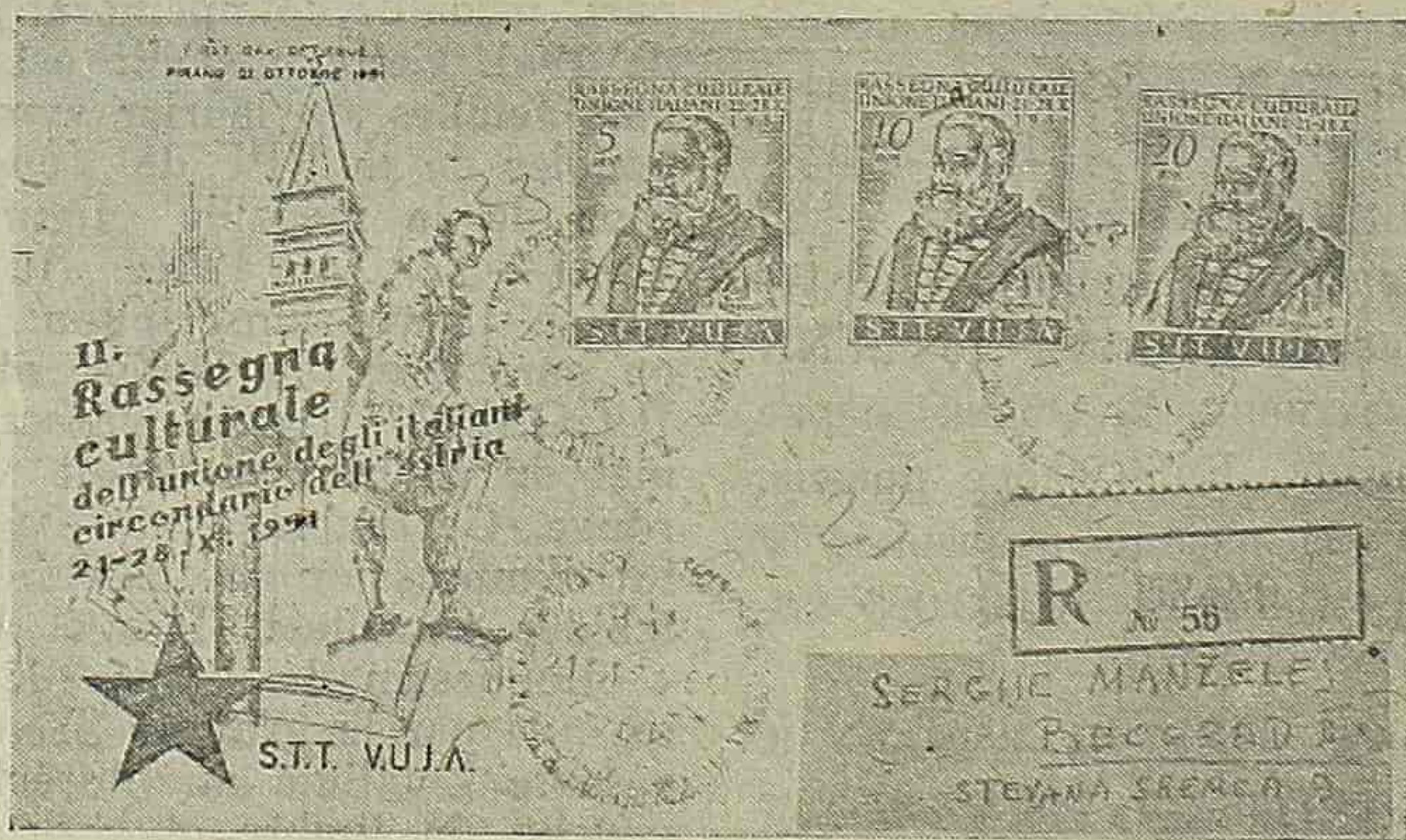
vao Vergerio, le jeune, collaborateur de Primoz Trubar. Le lettré Vergerio naquit à Koper (1489—1565); son père, Ivan Vergerio, fut un des connus patriciens de Koper.

Le dessin du timbre a été exécuté par Bruno Colledani, maître de Koper, ayant pour base la reproduction de l'image de Vergerio dans le livre du Docteur Franja Bauer «Histoire de la littérature protestante croate» (édition Zagreb 1910). Ce dessin et la reproduction susmentionnée ont servi de base pour le dessin définitif du timbre, qui diffère très peu du dessin primitif et qui est exécuté par Rado Kroselj, graveur de Ljubljana. — Ces timbres ont été imprimés à Ljubljana dans l'Imprimerie «Ljudska pravica»; gommage et perforation ont été exécutés dans l'Institut d'impression des billets de banque à Beograd.

Une série comprend trois valeurs au même motif:

5.— Din. bleu	34.000 exemplaires
10.— Din. griotte	35.000 exemplaires
20.— Din. brun-gris	36.000 exemplaires.

Le premier jour d'émission, le 21 octobre a. c., on a mis en vente aux bureaux de

не серије на коверти са специјалним жигом. Нацрт за коверат и сам жиг израдио је Бруно Коледани, учитељ из Копра. Укупно је припремљено 6.000 коверти, од којих је свака нумерисана. Поред тога издате су и специјалне карте са по једном налепљеном и поништеном марком, укупно 5.000 серија, односно 15.000 карата.

На поштама су стављене у продају комплетне чисте серије, укупно 1.398 комплета. На пошти је интересент могао да купи само једну комплетну чисту серију и три коверте са специјалним жигом, од којих се морало две одмах адресовати и вратити пошти за експедицију. На такав начин продато је око 300 коверата, а експедовано путем поште у Пирану око 200 коверата. Пошто је продаја чистих марака почела у 9 часова пре подне, а комисија са ковертама и специјалним жигом је стигла у Пиран тек око 10 часова, експедовано је у том међувремену седам обичних дописних

poste à Piran les séries complètes sur enveloppes à oblitération spéciale. Le dessin pour l'enveloppe et le cachet même a été exécuté par Bruno Colledani, maître à Koper. Le nombre total des enveloppes, dont chacun était numéroté, s'élevait à 6000 pièces. De plus on a émis des cartes postales timbrées d'un timbre de la série oblitéré; en tout 5000 séries, c'est-à-dire 15.000 cartes.

Aux bureaux de poste on a mis en vente 1398 séries complètes. L'intéressé pouvait acheter à la poste seulement une série complète des timbres neufs et 3 enveloppes à oblitération spéciale, mais 2 enveloppes devaient être, sur le champ, adressés et expédiés par la poste. De telle manière on a vendu circa 300 enveloppes dont 200 ont été expédiés le même jour par la poste. Etant donné qu'on a commencé à vendre ces timbres à 9 h. du matin et que la commission apportant les enveloppes et le cachet spécial n'est arrivée à Piran qu'à 10 h., on a expédié, dans

карата са налепљеним серијама, које су поништене нормалним жигом поште у Пирану, од 21. 10. 1951. Сва остала пошта, експедована тог дана, носи специјални жиг, односно марке су поништене са специјалним жигом.

Марке су биле у продаји само три дана, док се за франкирање могу употребљавати до 31 децембра 1951 године.

Инж. Јошко Симончић

l'entretemps, sept cartes postales timbrées des séries complètes oblitérées par le cachet ordinaire du bureau de poste Piran du 21. X. 51. Tout le reste du courrier déposé ce jour a été oblitéré par le cachet spécial.

Ces timbres ont été en vente seulement trois jours, tandis qu'ils resteront valables pour l'affranchissement jusqu'au 31 décembre 1951.

ing. Josko Simončić

NOVO IZDANJE DOPUNSKIH VREDNOSTI POŠTANSKIH MARAKA ZA VAZDUŠNU POŠTU

Glavna Direkcija pošta donela je rešenje br. 14.990 od 3 novembra 1951 godine o puštanju u tečaj dopunskog izdanja redovnih poštanskih maraka za vazdušnu poštu, prema kome će se, po ukazanoj potrebi, puštati u tečaj pojedine vrednosti ovog izdanja. — Serija tih maraka sastoji se iz 4 vrednote:

- 1) od 5 dinara okerasto-smede boje, sa slikom motiva Plitvičkih jezera;
- 2) od 100 din. smaragdno-zelene boje, sa slikom Gozd Martuljka;
- 3) od 200 din. tamno-ružičasto-lilaste boje, sa slikom iz Mostara;
- 4) od 500 din. ljubičasto-plave boje, sa delom panorame Beograda.

DRUGO IZDANJE PORTO MARAKA SA MOTIVOM PETOKRAKE ZVEZDE I BUKTINJE

Po rešenju Glavne Direkcije pošta br. 15.199 od 3 novembra 1951 godine, počev od 15 novembra 1951 godine, prema ukazanoj potrebi, puštaće se u tečaj pojedine vrednosti drugog izdanja redovnih porto maraka sa motivom petokrake zvezde i buktinje. Serija ovih maraka sadržaće 7 vrednosti:

- 1) od 2 din. zelene boje;
- 2) od 5 din. kobaltne boje;
- 3) od 10 din. cinober boje;
- 4) od 20 din. ljubičaste boje;
- 5) od 30 din. narandžaste boje;
- 6) od 50 din. ultramarinske boje;
- 7) od 100 din. karminaste boje.

NOUVELLE ÉMISSION DES VALEURS SUPPLÉMENTAIRES POUR LA POSTE AÉRIENNE

La Direction générale des postes, par son décret N. 14.990 du 3 novembre a. c., a décidé d'émettre une émission supplémentaire des timbres-poste réguliers pour la poste aérienne, suivant lequel on mettra en cours, successivement et selon le besoin, les valeurs particulières de cette émission. Une série de ces timbres comprendra 4 valeurs, à savoir:

- 1) de 5.— din. — ocre-brun, reproduisant le motif des Lacs de Plitvitze
- 2) de 100.— din. — émeraude, Gozd Martuljak
- 3) de 200.— din. — lilas-rose foncé, Mostar
- 4) de 500.— din. — bleu-violet, représentant le panorama de Beograd.

SECONDE ÉMISSION DES TIMBRES-TAXES AU MOTIF DE L'ÉTOILE À CINQ POINTES ET DES FLAMBEAUX

Conformément au décret de la Direction générale des postes N. 15.199 du 3 novembre a. c. ils seront mis en cours, selon le besoin, à partir du 15 novembre, les valeurs particulières de la seconde émission des timbres taxes réguliers au motif de l'étoile à cinq pointes et des flambeaux. Une série comprendra 7 valeurs, notamment:

- 1) de 2.— din. vert
- 2) de 5.— din. cobalt
- 3) de 10.— din. cinabre
- 4) de 20.— din. violet
- 5) de 30.— din. orange
- 6) de 50.— din. outremer
- 7) de 100.— din. carmin.

PUŠTANJE U TEČAJ DRUGOG IZDANJA FRANKO-MARAKA SA MOTIVIMA IZ RAZNIH GRANA PRIVREDE

Po rešenju Glavne direkcije pošta br. 15.393 od 3 novembra 1951 godine puštaće se u tečaj pojedine vrednosti drugog izdanja redovnih franko-maraka sa motivima iz raznih grana privrede, počev od 12 novembra 1951 godine, prema ukazanoj potrebi. Serija ovih maraka biće sastavljena iz 11 vrednosti:

1) od 1 din. sive boje, sa motivom iz elektroprivrede;

2) od 5 din. žuto-nerandžaste boje, sa motivom iz ribarstva;

3) od 10 din. zelene boje, sa motivom iz voćarstva;

4) od 15 din. crvene boje, sa slikom berbe suncokreta;

5) od 20 din. purpurne boje, sa motivom iz stočarstva;

6) od 25 din. okerasto-smeđe boje sa motivom iz poljoprivrede (žetve);

7) od 30 din. plave boje, sa motivima iz štamparstva;

8) od 35 din. smeđe boje, sa motivom iz građevinarstva;

9) od 50 din. tamno-zeleno-plave boje, sa motivom iz saobraćaja i transporta;

10) od 75 din. ljubičaste boje, sa motivom iz šumarstva;

11) od 100 din. sepija boje, sa motivom iz metalurgije.

MARKE CRVENOG KRSTA SA PRETIŠKOM STT. VUJA

Za nedelju Crvenog Krsta u Istri, sa odobrenjem Vojne Uprave JA puštene su u te-

MISE EN COUR DE LA SECONDE ÉMISSION DES TIMBRES-POSTE D'AFFRANCHISSEMENT AUX MOTIFS DE L'ÉCONOMIE NATIONALE

Conformément au décret de la Direction générale des postes No. 15.393 du 3. nov. 51 ils seront mis en circulation les valeurs particulières de la seconde émission des timbres-poste réguliers d'affranchissement aux motifs de l'économie nationale, à partir du 12 novembre et selon le besoin. Une série comprendra 11 valeurs, à savoir:

1) de 1.— din. gris, électro-industrie
2) de 5.— din. orangé-jaune; pêche
3) de 10.— din. vert, arboriculture
4) de 15.— din. rouge, recolte de tournesol

5) de 20.— din. pourpre, élevage de bétail

6) de 25.— din. ocre-brun, agriculture (moisson)

7) de 30.— din. bleu, imprimerie

8) de 35.— brun, construction

9) de 50.— din. bleu-vert foncé, communication et transport

10) de 75.— din. violet, culture des forêts

11) de 100 din.— sépia, métallurgie.

TIMBRES-POSTE DE BIENFAISANCE POUR LA CROIX ROUGE AVEC LA SURCHARGE »STT-VUJA«

A l'occasion de la Semaine de la Croix Rouge sur le Territoire Libre de Trieste ils ont été émis, approuvés par le Gouvernement Militaire de l'Armée Yougoslave, les timbres de la Croix Rouge de la RPF de

čaj pretiskane marke FNRJ Crvenog Krsta. Pritisak STT VUJA u crnoj boji nalazi se na zastavi.

Pretiskano je: 25.000 kom. franko i 12.000 komada porto maraka.

Obavezno su bile upotrebljavane od 7 do 14 oktobra 1951 (za vreme nedelje Crvenog Krsta).

Pretisak je izvršen u štampariji Ljudske pravice u Ljubljani.

Yougoslavie surchargés. La surcharge »STT—VUJA«, en noir, figure sur le drapeau.

Ils ont été surchargés 25.000 pièces d'affranchissement et 12.000 pièces de taxes.

Ces timbres ont été en cours pour l'affranchissement obligatoire du 7 au 14 octobre a. c. (pendant la durée de la Semaine de la Croix Rouge).

La surcharge a été exécutée dans l'imprimerie »Ljudska pravica« à Ljubljana.

PRIGODNA MARKA ZA PROSLAVU 400-GODIŠNJICE SLOVENSKE KNJIGE U KOPRU

Uprava ptt. službe s odobrenjem Vojne Uprave JA. br. 2.001/994 od 2 oktobra 1951 godine izdala je jugoslovensku marku Trubar sa pretiskom »STT VUJA«. Vrednost marke je 10 dinara; boja svetlo-smeđa; slika i natpisi kao na jugoslovenskoj marci. Pretisak »STT VUJA« u rukopisnim slovima u plavoj boji. Marka je štampana i pretiskana u zavodu za izradu novčanica u Topčideru. Naklada 35.000 komada. Puštene su u prodaju od 4 do 11 novembra 1951 godine; ostaju u prometu do 31 decembra 1951 g.

PRIGODNA MARKA ZA FESTIVAL HRVATSKE KULTURE U ISTRI

Za proslavu festivala Hrvatske kulture u Istri Uprava ptt. službe s odobrenjem Vojne Uprave JA br. 2.001/994 od 2 oktobra 1951 g. izdala je jugoslovensku marku s likom Marka Marulića s pretiskom »STT VUJA«. Marka je od 12 dinara tamno-zeleno-sive boje; slika i natpisi kao na jugoslovenskoj marci. U donjem delu slike otštampan je u crvenoj boji pretisak »STT VUJA«. Tisak i pretisak izvršeni u Zavodu za izradu novčanica u Topčideru. Naklada 35.000 komada. Biće puštena u prodaju 29 novembra 1951 godine, a ostaće u prometu do 31 decembra 1951 god.

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА СТАРЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ НА МАРЦИ ОД 15 ДИН. СА ЦРНИМ ОКВИРОМ

С. Манжелеј из Београда приказао нам је марку од 15 динара са црним оквиром са небојеном мрљом неправилног облика

на доњем делу слова „Ј“ назива државе у латиници. По свему изгледа да је ово типична грешка клишеја настала повећавањем

TIMBRES-POSTE COMMÉMORATIVES À L'OCCASION DU 400e ANNIVERSAIRE DU PREMIER LIVRE SLOVÈNE A KOPER

Administration des ptt en accord avec le Gouvernement Militaire de l'Armée Yougoslave (N. 2001/994 du 2 octobre a. c.) a mis en circulation le timbre yougoslave à l'effigie de P. Trubar avec la surcharge »STT-VUJA«. La valeur en est 10.— din; couleur brun-clair; dessin et indications sont ceux du timbre yougoslave. La surcharge »STT VUJA«, en bleu, est en lettres manuscrites.

Ce timbre a été imprimé et surchargé dans l'Institut d'impression des billets de banque à Topčider. Tirage: 35.000 pièces. Ils ont été mis en vente du 4 au 11 novembre 1951. Ils resteront en circulation jusqu'au 13 décembre 1951.

TIMBRES-POSTE COMMÉMORATIVES À L'OCCASION DU FESTIVAL DE LA CULTURE CROATE EN ISTRIE

À l'occasion du Festival de la culture croate en Istrie, l'Administration des ptt en accord avec le Gouvernement Militaire de l'Armée Yougoslave, par le décret N. 2001/994 du 2 octobre 1951, a émis le timbre yougoslave à l'effigie de Marko Marulic avec la surcharge »STT-VUJA«. La valeur en est 12.— din.; couleur gris-vert-foncé; dessin et légende sont ceux du timbre Yougoslave. En bas du dessin figure la surcharge, en rouge, »STT-VUJA«. L'impression et surcharge ont été exécutées dans l'Institut d'impression des billets de banque à Topčider. Tirage: 35.000 pièces. Ces timbre sera mis en vente le 29 novembre 1951 et restera en circulation jusqu'au 31 décembre 1951.

типичне грешке одавно познате код исте вредности без црног оквира, чију слику такође доносимо. Место, које заузима у табакү марка са овом грешком, није познато.

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА ФНРЈ

И. Ердељи из Сенте доставио нам је на увид неколико ситнијих случајних грешака на разним маркама:

1) Код марке бр. 103 од 5 (2+3) дин. нема мрежастог претиска на једној малој кружној површини пречника око 3 мм., која се налази на доњој ивици слике, за 1 см. далеко од десног угла.

2) Код марке бр. 109 од 10 дин. ружичасто-црвене боје бројка „1“ у ознаци вредности је деформисана, те место дела за заставицом има заобљену и појачану главицу, а испред тога места изнад „дин“ налази се једна блеђе обојена мрља.

3) Код марке од 3 дин. са сликом Жике Јовановића Шпанца издате за прославу десетогодишњице устанка у Србији изнад

уха налази се једна мрља на слепоочници беличаста, а ван главе гроздате слике.

Место у табаку ових марака непознато је.

Greška ploče na markama za nedelju Crvenog krsta 1951

Na ovogodišnjem izdanju maraka Nedelje crvenog krsta od 0.50 dinara plave boje na jednom delu tabaka poznata nam je upadljiva tipična greška ploče na 97. marki u ta-

baku od 100 komada. — Greška je nastala usled oštećenja slova u natpisu »NEDELJA CRVENOG KRSTA« tako da u reči CRVENOG slova »RVE« su delom pokrivena položenom ovalnom mrljom plave boje (vidi sliku).

Još jedna retkost za specijalne sakupljače maraka FNRJ

Provizorna porto marka od 1,50 dinara sa obrnutim pretiskom.

Član novosadske podružnice drug inž. M. Verner nas izveštava, da je na području zagrebačke direkcije ptt. pronađen tabak

porto maraka od 1.50 dinara (Br. kataloga »Jugofilatelije«: 31) na kojima je pretisak

»FNR JUGOSLAVIJA« preokrenut (vidi sliku). — Ma da su nam stigle vesti da postoji iz iste serije i marka od 3.— dinara sa preokrenutim pretiskom, do danas nam još nije predočen radi registracije ni jedan komad.

Upadljivi nabor hartije na marki od 10.— dinara iz serije »PRIVREDA«

Član novosadske podružnice SFS drug Joškić Borislav nam je dostavio marku od 10.— din. iz serije »Privreda« na kojoj je usled previjanja hartije kod štampanja na-

stao jak nabor (falta). — Šteta da je baš ova strana marke oštećena jer je čitav deo originalnog tabaka (desni okomiti red arka) otsečen (vidi sliku).

ПОДУРЖНИЦАМА, ПОВЕРЕНИШТВИМА И ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Уредништво је принуђено да најозбиљније опомене све оне који нису платили дужну претплату за лист да то одмах учине и у најкраћем року исплате своје дуге на тек. рачун уредништва код Нар. банке 104-903317. У противном, уредништво ће предузети крајње мере да наплати дужну претплату. Претседници подружница треба да изврше контролу код одређених лица зашто не шаљу дужну претплату, јер управе подружница гарантују уредну исплату.

Uskoro izlazi iz štampe album maraka FNR Jugoslavije za generalne sabirače naših maraka

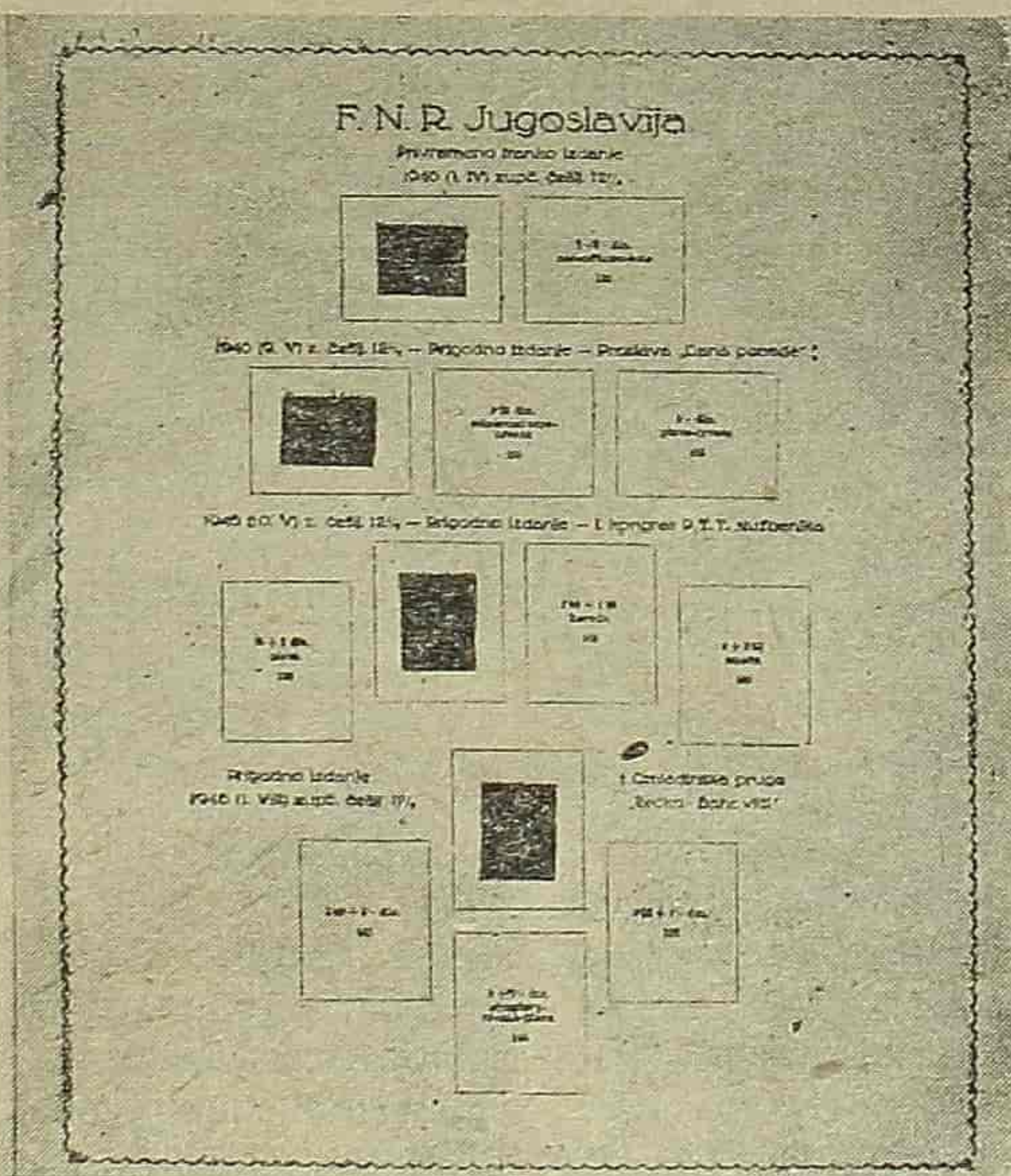
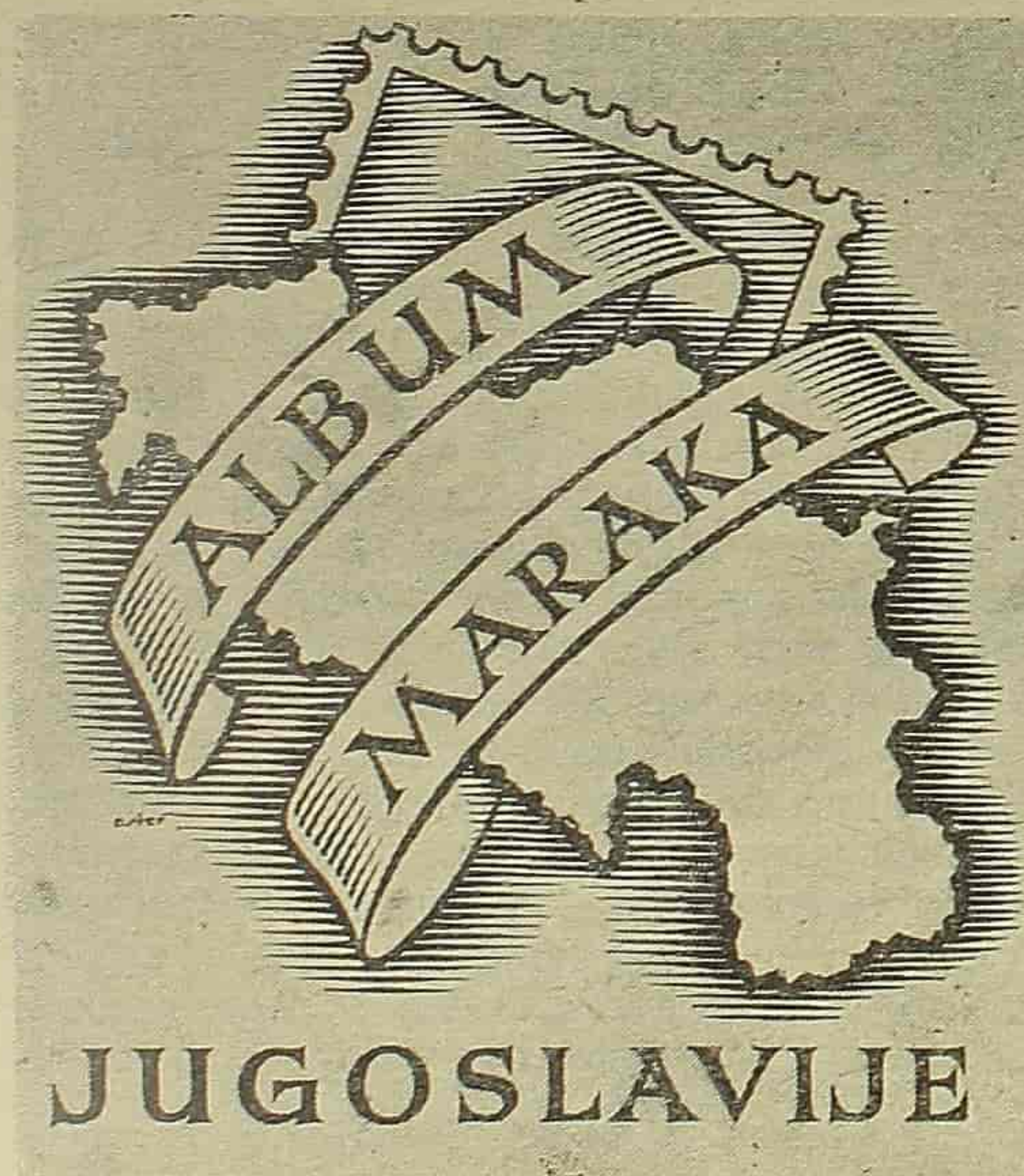
Za naše mlade sakupljače maraka FNRJ jedan od najvećih problema je sređivanje prikupljenih maraka, ier nedostaju podesni albumi u kojima bi mogli sistematski razraditi svoje zbirke. — Naročito se nedostatak ovakvih albuma oseća kod naših najmlađih sakupljača, filatelista pionira i omladinaca.

Da bi se rešio ovaj važan problem Savez Pionira sa AP Vojvodinu je odlučio da izda album poštanskih maraka FNRJ i to od zajedničkih izdanja 1945 sve do kraja

1951 godine. — Od strane Saveza Pionira organizovanje poslova oko izrade albuma poveren je drugu Borisu Plužnikovu iz Novog Sada — k'o jednom od najagilnijih filatelista mlade generacije u Vojvodini, a za tehničku obradu zatražena je pomoć Saveza Filatelista Srbije, — te je tehnički deo izrade albuma (projektovanje, stručna obra-

Album će se izraditi na 24 listova, po sistemu permanentnih albuma tj. moći će se naknadno dodavati listovi za novija izdanja maraka. Donosimo sliku naslove strane i jednog lista albuma.

Prodajne cene albuma još nisu određene, ali će biti veoma niske — da bi bile pristupačne našoj filatelističkoj omladini. — Otpri-

da i opis) poveren članu Uprave SF Srbije inž. Mirku Verneru iz Novog Sada.

Format albuma će biti 24x28 cm. — Izrada albuma će se vršiti u dva kvaliteta, od kojih će kvalitet A) biti izraden na prvoklasnom materijalu u platnenom povezu, dok će kvalitet B) biti štampan na dobrom polukartonu u mekanom povezu.

like se predviđa da će se kvalitet A) prodavati po ceni od oko 280 dinara, doč kvalitet B) po ceni od oko 140 dinara. — Distribuciju albuma na području AP Vojvodine vršiće preduzeće »Nova knjiga«, dok se porudžbine sa strane mogu uputiti i neposredno Savezu Pionira AP Vojvodine, Novi Sad.

Наше ЦЕЛИНЕ

НАЈРЕЂА КОВЕРТА ЗА УНУТРАШЊИ САОБРАЋАЈ

Реч је о коверти бр. 22 у мојој обради „Наше целине — масовне коверте“ на страни 156 „Филателисте“ за 1950 годину, са вредносном ознаком бербе грожђа у зеленој боји, са македонским текстом у ћирици. Ова коверта наведена је у списку само формално, а неколико је пута у „Филателисти“ и „Филателији“ помињано да такву коверту до тада нико није видео. Међутим, пре неколико дана, у шкарту старих коверата, дошло ми је за руком да нађем један примерак од ње. Ова је коверта

била послата из Маврових Ханова у Македонији на једну адресу у Београд 2 јула 1949 године. Дан пријема није означен.

Да ли је ово последњи откривени комад из II издања коверата, видећемо, али је сада најређи, сада је уникат, и ако жигосан, јер неупотребљеног још немамо.

Допуна каталогизације на стр. 156 „Филателисте“ за 1950 г.:

22. са вредносном ознаком бербе грожђа; боја слике и текста зелена; —.—; била је у течају у јулу 1949.

Бран. Новаковић

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ

ЗАГРЕБ. — 23. до 27. октобра 1951.

За време конференције за мир у Загребу биће према одобрењу Главне дирекције пошта Бр. 14033 од 15. X. 1951 на пошти Загреб 1 од 23. до 27. X. 1951. употребљаван специјални жиг: прстејаст, са непокретним датумом и са натписом у прстену „SKUP ZA MIR I MEĐUNARODNU SARADNJU“.

ШОШТАЊ. — 28. X. 1951.

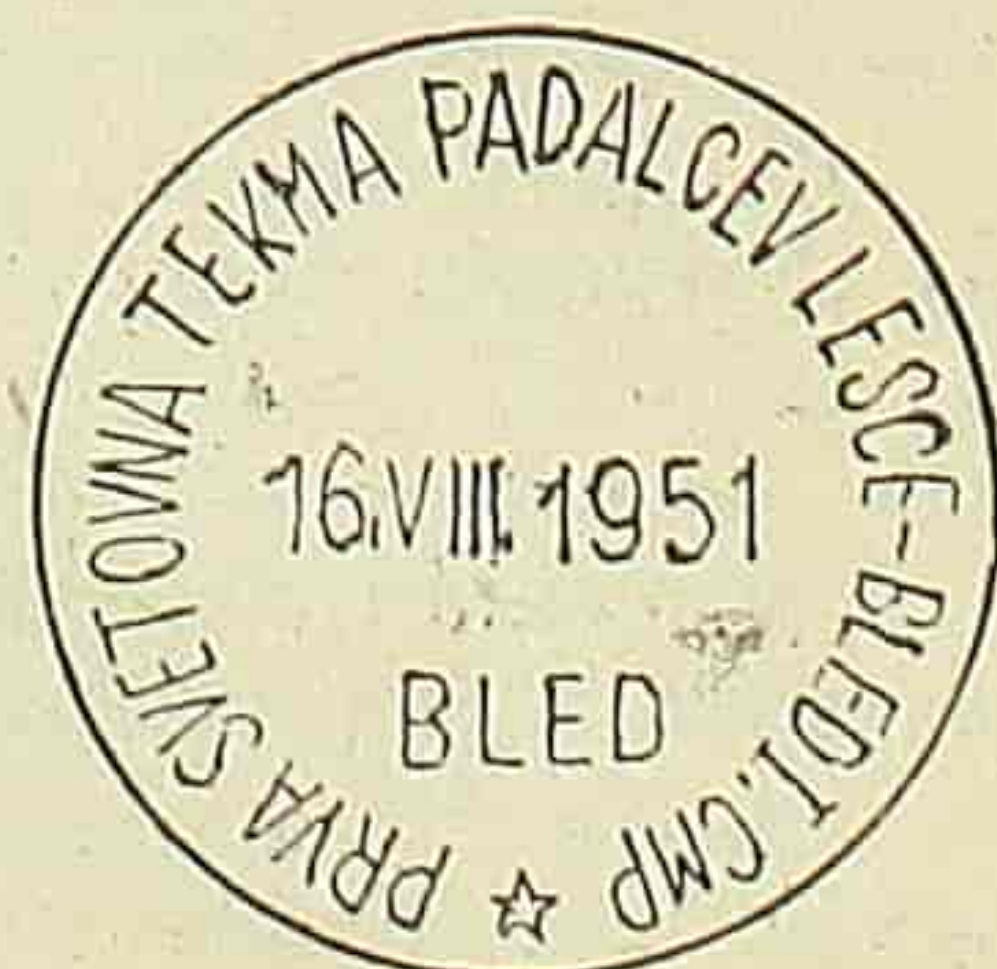
Главна Дирекција пошта својим решењем Бр. 15092 од 22. X. 1951. одобрила је да се на пошти Шоштањ употребљава на дан 28. октобра 1951. специјалан пригодни жиг: округао, са непокретним датумом, са натписом „III FILATELISTIČNA RAZSTAVA, 101 LET POŠTE ŠOŠTANJ“. — Као што се из натписа види, тога дана ће бити отворена филателистичка изложба у Шоштању у вези 101 године постојања поште у томе месту.

САРАЈЕВО

За прославу 30-годишњице сарајевског позоришта Главна Дирекција пошта одобрила је под Бр. 121 од 23. X. 1951. употребу специјалног пригодног жига: Округлог, са натписом „30 ГОДИНА ПОЗОРИШТА 1921—1951 НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ“, са покретним датумом у једном оквирићу у средини жига.

ПИРАН. — 21. X. 1951.

За II конгрес италијанске културе у истарском округу, одржан 21—28. X. 1951.

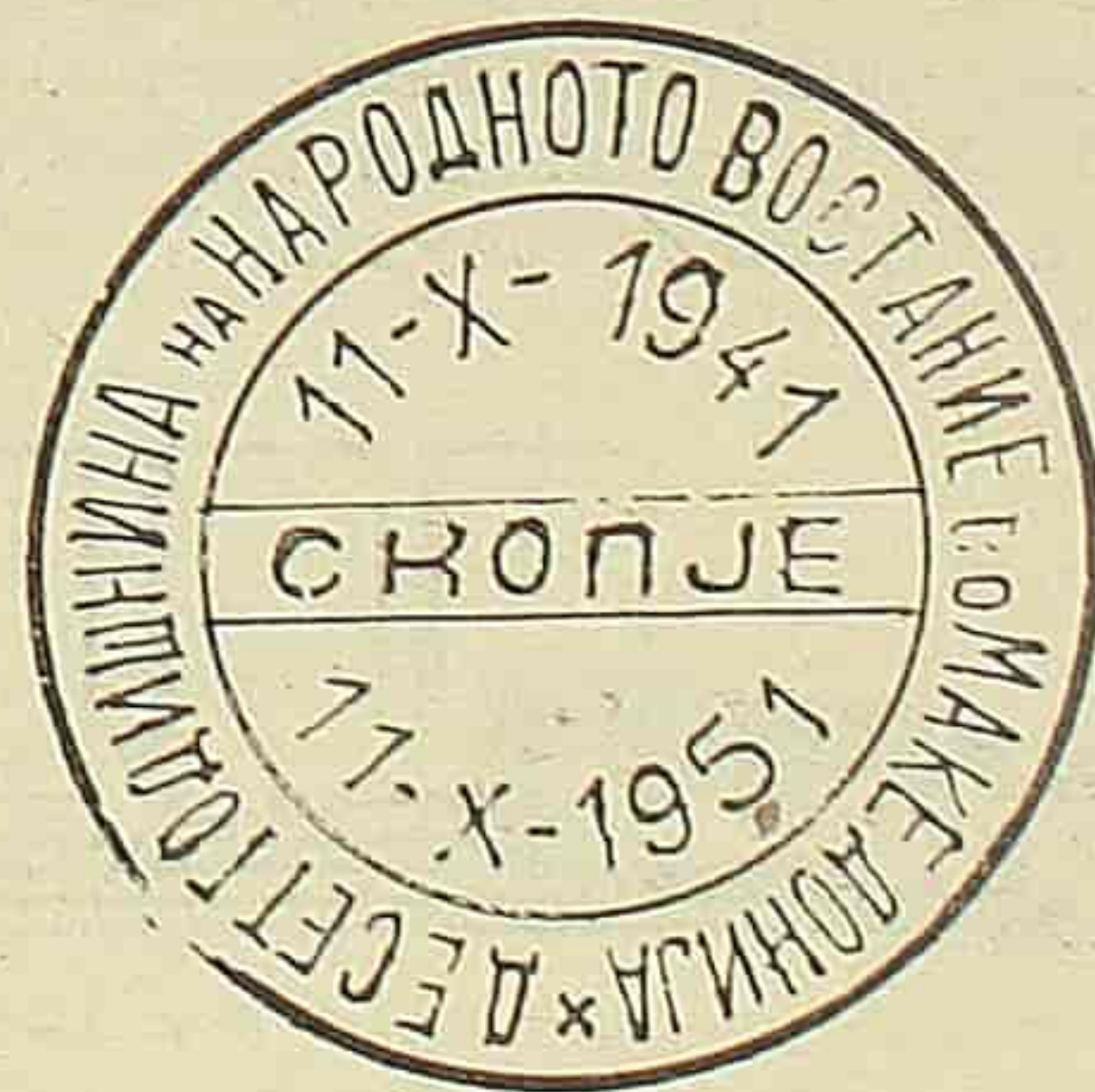
пригодан жиг: округао, без оквира, са пригодним текстом у кругу на италијанском језику „SECONDA RASSEGNA CULTURALE DELL'UNIONE DEGLI ITALIANI DE CIRCONDARIO DELL' ISTRIA — 21—28. X 1951“, са именом места изнад датума на италијанском „PIRANO“, а испод датума на нашем језику „PIRAN“.

БЛЕД. — 16—20. VIII. 1951.

У вези нашег обавештења о пригодном жигу употребљаваном на Бледу за време Првог светског такмичења падобранаца (Бр. 9, стр. 319 „Филателисте“) поднео је наш млади друг Дамир Благојевић из Смедерева исти жиг, али који се разликује од онога који смо објавили: слова у имену места „BLED“ испод датума, су знатно ужа; петокрака звезда је мало већа и врхови кракова оштрији; кружни оквир је врло мало мањи; у словима у пригодном тексту су незнатне разлике, највећа код слова „S“ у речи „SVETOVNA“. Према овоме, значи, истовремено су употребљавана два жига.

Skoplje. — 11. oktobra 1951.

Donosimo sliku prigodnog žiga, koji se upotrebljavao povodom desetogodišnjice Narodnog ustanka u Makedoniji.

RIJEKA, — 1-8. XII. 1951.

Po odobrenju Glavne direkcije pošta br. 15.669 od 5 novembra 1951 g. biće upotrebljavan na Rijeci o proslavi 120-godišnjice rođenja Ivana Zajca specijalan prigodni žig.

KOPAR. — 4. XI. 1951.

Povodom proslave 400-godišnjice slovenske knjige u Kopru na dan 4 novembra upotrebljavan prigodni žig, po odobrenju Vojne uprave JA. br. 1855.

у Пирану, издата је једна серија пригодних марака, а за жигосање је употребљаван

Правилник суда части

На основу члана 10, 16 и 20 Правила СФС као и одлуке редовне годишње скупштине од 26 марта 1951 године Управни одбор СФС доноси следећи

ПРАВИЛНИК

СУДА ЧАСТИ

Члан 1.

За решавање спорова између чланова или подружница и савезне Управе и подружница међусобно постоје:

- а) Суд части при Управи СФС
- б) Суд части при Управи подружнице.

Члан 2.

Спорове настале између чланова једне подружнице и између чланова и управе исте подружнице, решава суд части подружнице, а спорове настале између подружница и подружница и Управе СФС решава суд части СФС-а као судови првог степена. Спорове између чланова различитих подружница решава суд части подружнице којој припада члан против кога је поднета тужба.

Члан 3.

Суд части СФС решава у другом степену по свим одлукама суда части подружнице противу којих је изјављена жалба. Његова је одлука коначна.

Члан 4.

Поступак код суда части покреће се на основу писменог предлога.

Члан 5.

Суђење је усмено и јавно. Одлуке се доносе писмено са образложењем.

Члан 6.

Одлука суда части не може бити донета без претходног саслушања лица против кога је поднет предлог за покретање поступка.

У колико се лице, против кога се води поступак, не одазове примљеном позиву, а изостанак благовремено не оправда, суд може донети одлуку и без саслушања и присуства позваног лица.

Члан 7.

Казне које суд части може изрећи су следеће:

- а) писмена опомена;
- б) писмени укор и
- в) временско искључење из чланства.

Члан 8

Суд части СФС-а даје мишљење Управи и подружницама СФС-а у спорним случајевима (у оквиру Правила СФС-а), као и у свим осталим правним питањима.

Члан 9

Противу одлуке суда части подружнице може се изјавити жалба у року од 15 дана од пријема одлуке суду части СФС-а, а противу одлуке суда части СФС-а, кад он решава као првостепени суд, може се изјавити жалба редовној годишњој скупштини. Жалба се подноси суду части који је донео одлуку у првом степену.

Члан 10.

Противу сваког члана СФС-а, који је осуђен од стране Народног суда на казну лишења слободe односно затвора или строгог затвора дужу од године дана, суд части доноси одлуку о губитку права на чланство у СФС за сво време трајања казне.

Исто тако суд части доноси одлуку о губитку права на чланство у СФС, сваког члана СФС који је осуђен од стране Народног суда на губитак грађанских права, за сво време трајања ове казне.

Члан 11.

О трошковима поступка суда Части одлучује надлежна Управа по предлогу суда части.

Члан 12.

За поступак и одлуке суда части не плаћа се такса.

ПОСТУПАК

Члан 13.

Када суд части добије писмени предлог за решавање једног конкретног спора, претседник је дужан у року од 8 дана да одреди једног од чланова суда части за известиоца који ће саслушати странке и прикупити потребне податке.

У року од 15 дана одређени извештач подноси претседнику цео предмет.

По добијању предмета од извештача, претседник заказује седницу на којој се одлучује по спору.

Члан 14.

Према потреби суд може без нарочитих претходних извиђања одмах заказати расправу на коју позива заинтересоване странке и по provedеним доказима доноси одлуку.

Члан 15.

Заинтересоване странке могу да буду заступљене пуномоћником. Пуномоћје може бити дато усмено у записник или писмено.

Члан 16.

Суд части пуноважно доноси одлуке ако је присутно најмање три члана.

Члан 17.

Овај Правилник ступа на снагу када га Управа СФС-а прими.

Овај Правилник је усвојен на пленарној седници Савеза филателиста Србије од 30. септембра 1951. г.

AVGANISTAN

Izdate su dve marke za zaštitu dece: 35 p. zelenožuta sa slikom Avganke, koja nosi jagnje i sa ovcom pored nje, i 1,25 Afg. ultramarin sa slikom male Avganke sa svojim stadom.

ADEN

1. X. 1951 izdata je, zbog promene valute, jedna serija provizornih maraka sa pretpisima novih vrednosti: 5 cents na 1 a. plava, 10 cents na 2 a. smeđa, 15 cents na 1/2 a. plavoljubičasta, 20 cents na 3 a. ružičasta n smeđa, 30 cents na 8 a. nerandžasta, 50 cents na 8 a. nerandžasta, 70 cents na 14 a. plava i smeđa, 1 Shilling na 1 R. zelenožuta, 2 Shillings na 2 R. crvenolilasta i plava, 5 shillings na 5 R. zelena i smeđelilasta, 10 shillings na 10 R. ljubičasta i smeđa.

AUSTRIJA

1) 20. IX. 1951. izdata je nova vrednost iz serije maraka sa narodnim kostimima: 1,50 Shillings plava sa slikom bečke ženske nošnje iz 1853 godine.

2) 29. IX. 1951. izdata je jedna spomen marka sa slikom kompozitora V. Kincla

(1875—1941), o desetogodišnjici njegove smrti; na pozadini slike reprodukovane su prve note njegovog dela »Evangelimann« i natpis »Wilhelm« / Kenzl / 1857 / 1941«: 1,50 Sch. plava.

BELGIJA

22. IX. 1951. izdata je jedna serija dobrotvornih maraka sa doplatkom u korist medic. zavoda »Kraljica Elisabeta«, na dan otvaranja filatelističke izložbe o 60-godišnjici Saveza belgiskih filatelističkih društava. Na svima markama je slika kraljice Jelisavete: 90+10 c. sivozelena, 1,75 g. +25 c.

lilastocrvena, 3+1 g. bronzanozelena, 4+2 g. plava i 8+4 g. sivocrna

BRAZILIJA

O 400-godišnjici varoši Vitorije izdata je jedna spomen marka sa slikom starog manastira Penha: 60 c. smeđa i bleđožuta.

BUGARSKA

Bugarske pošte izdale su jednu seriju od 4 marke posvećenu deci: 1 l. smeđe-crvena (mališan koji sisa svoj palac), 4. l. lilasto-crvena (deca koja grade fabriku u minijaturi), 9 l. smaragdna (devojčica i tobogan) i 20 l. plava (pioniri u logoru u polju).

VENECUELA

1) Spomen marke sa slikom Bolivarove statue u Njujorku izišle su za redovnu poštu: 5 c. zelena, 10 c. karminasta, 20 c. ultramarinska, 30 c. siva i 40 c. zelena.

2) Počele su izlaziti marke iz velike serije grbova država i državnica Venecuele:

A) od saveznog distrikta izdate su 3 marke sa izgledom Karakasa i varoškog grba: za redovnu poštu 5 c. smaragdna; za vazдушnu poštu: 5 c. plavozelena i 10 c. karminasta.

B) od države Tašire (glavni grad San-Kristobal) sa slikom državnog grba i simboličnom predstavom poljoprivrednih proizvoda, za redovnu poštu: 5 c. smaragdna i 20 c. ultramarinska.

GVATEMALA

Sa zadocnjenjem od dve godine izdala je Gvatemala, u spomen 75-godišnjice Svetskog pošt. saveza jedan blok, veličine 110+70 mm, nezupčan, na kome su slike dveju maraka: 10 c. ultramarinske boje sa slikom marke iz 1871 godine (Iver br. 3) i 1 c. ružičasta sa slikom marke Iver br. 22. Na rubovima bloka su natpisi: HOMENAJE A LA UNION POSTAL UNIVERSAL« iznad slike, »CORREOS DE GUATEMALA« ispod slike maraka, levo »1874«, desno »1949«.

GRENADA

21. IX. 1951, u spomen oktroisanja novog ustava, izdate su 4 marke, iz starih izdanja sa novim pretiskom »NEW CONSTITUTION / 1951«: 3 c. karminasta i crna, 4 c. nerandžasta i crna, 5 c. ljubičasta i crna i crna i 12 c. lilasta i crna.

EKUADOR

17. IX. 1951., o dvogodišnjici zemljotresa, koji je naneo velike štete zemlji, za ukazanu pomoć od strane južnoameričkih država

va, proslavljen je dan zahvalnosti i izdata je jedna serija maraka sa crvenim pretiskom »Dia de Gratiud / Nacional a los / Paisés de America / Settiembre 17—49« na ranijoj »Ruzveltovoj« seriji službenih maraka:

a) za redovnu poštu: 30 c. plava i crna, 30 c. zelena i crna i 60 c. nerandžasta i crna.

b) za vazдушnu poštu: 30 c. plava i crna, 30 c. zelena i crna i 60 c. karminasta i crna.

IZRAEL

Izdata je tradicionalna spomen serija o novoj jevrejskoj godini (5712); sastoji se iz tri vrednosti: 5 p. plava sa golubima pismo-nošama, 15 p. lilastocrvena sa slikom devojke koja drži u uzdignutoj desnoj ruci goluba mira, a u levoj zemaljske plodove i 40 p. ljubičasta sa valjkom sa zakonima.

ITALIJA

15. IX. 1951. izdata je jedna spomen marka o stogodišnjici rođenja velikog slikara Frančeska Paolo Miketija, sa njegovom slikom »La Figlia di Jorio«, ispod koje je natpis »1° CENTENARIO DELLA NASCITA DI F. P. MICHELI«: 25 L. mrka.

JAPAN

1) 1. IX. 1951 puštene su u tečaj tri marke za vazдушnu poštu za unutrašnji saobraćaj, sve sa istom slikom — avionom u letu: 15 y. ljubičasta, 20 y. indigo i 40 y. sivo maslinasta.

2) 8. IX. 1951. izdate su tri marke za dan potpisa ugovora o miru u San-Francisku: 2 y. smeđenarandžasta sa slikom krizanteme, 8 y. plavosiva i karminasta sa slikom japanske zastave i 24 y. zelenoplava (kao ona od 2 y.).

3) 15. IX. 1951. izdate su 2 propagandne turističke marke, posvećene gradu Nagasaki: 8 y. ružičasta sa slikom katoličke crkve i 24 y. sivoplava sa slikom hrama.

4) 19. IX. 1951. izdata je 11. marka iz serije slavnih Japanaca: 8 y. mrka sa slikom pesnika Shiki Masuoka.

5) 21. IX. 1951. izdata je 12. marka iz serije slavnih Japanaca: 8 y. plavoljubičasta sa slikom slikara Shunso Hishida.

6) 1. X. 1951. izdate su 2 turističke propagandne marke: 8 y. zatvorenocrvena (jezero Marunima) i 24 y. plavozelena (jezero Sugenuma).

JEMEN

U avgustu 1951 izdate su serije maraka za redovnu potrebu sa raznim slikama i sa natpisom »ROYAUME ALMONTAWAK-KILLYAH DU YEMEN«:

a) za redovnu poštu: 1 bogaš sepija, 2 b. smeđocrvena, 3 b. lilasta, 5 b. plava i crvena, 6 b. ljubičasta i crvena, 8 b. plava i maslinasta, 10 b. lilasta, 14 b. zelenoplava, 20 b. ružičasta i 1 Jmadi crvena.

b) za vazдушnu poštu: 6 b. plava, 8 b. smeđa, 10 b. zelena, 12 b. plava, 16. b. lila-

stocrvena, 20 b. crvenosmeđa i 1 Jmadi crvena.

KINA

U avgustu 1951. izdate su 3 trouglaste marke sa slikom goluba u letu: 400 D smeđocrvena sa lovorovim vencem ispod goluba, 800 D. zelenoplava sa vencem od hrastovog lišća i 1.000 D. ljubičasta sa vencem od lovorovog i hrastovog lišća.

KOLUMBIJA

U septembru 1951. u tipu maraka za vazдушnu poštu iz 1941 godine izdato je 7 novih maraka u novim bojama i sa crnim pretiskom slova »L« u donjem desnom uglu, sitnijeg nego kod ranijeg izdanja: 40 c. nerandžasta (Eldorado), 60 c. crna (stara ulica u Bogoti), 80 c. karminasta (stari spomenik), 1 Peso nerandžasta i smeđalilasta (proklamovanje nezavisnosti), 2 P. ružičasta i plava (biblioteka u Bogoti), 3 P. smeđelilasta i smaragdna (kao 1 P.) i 5 P. žuta i crna (kao 2 P.).

KOREJA JUŽNA

20. VI. 1951. izdate su 2 provizorne marke sa plavim pretiskom novih vrednosti na markama nižih vrednosti, koje su u tečaju: 200 w. na 15 w crvena (Iver br. 54) i 300 w. na 20 w. smeđa (Iver br. 49).

KUBA

U septembru 1951. o 50-godišnjici pronalaska leka protiv žute groznice, ukazala se prilika da se utroše neprodani blokovi iz 1940 godine, pa su preko njih otštampana dva ovalna pretiska s natpisima »50 ANIVERSARIO DESCUBRIMIENTO AGENTE TRANSMISOR / DE LA FIEBRE AMARILLA POR EL DR. CARLOS J. FINLAY / HONOR A LOS MARTIRES DE LA CIENCIA«. Na jednoj polovini otštampan je ovaj pretisak u crnoj boji, na drugoj polovini u zelenkastožutoj boji i sa dodatkom »CORREO AEREO«.

MAĐARSKA

1) 12. IX. 1951. izdata je jedna propagandna marka za 80-godišnjicu mađarske marke, u čast koje se priredila filatelistička izložba u Budimpešti od 6 do 14 oktobra. Na slici marke je pretstavljena prva marka od 3 kr., ali od nje je zadržan okvir, a slika Fr. Josifa zamenjena natpisom »PEST« i datumom puštanja u tečaj prve marke (1. V. 1871): 60 f. zelena.

2) 29. IX. 1951., za Dan Armije izdate su 2 marke:

a) za redovnu poštu: 1. For. smeđežuta sa slikom vojnika pešaka.

b) za vazдушnu poštu: 60 f. plava sa slikom blindiranog vozila.

3) U septembru 1951., za proslavu prve godine petogodišnjeg plana, izdata je serija propagandnih maraka;

a) za redovnu poštu: 20 f. crnoljubičasta (fabrika traktora), 30 f. plava (lek. poseta), 40 f. crvena i 60 f (vodilja traktora).

b) za vazдушnu poštu: sa natpisom »LEGIPOSTA« (vazдушna pošta): 70 f. smeđa, 1 For. zelena (igre) i 2 For ljubičasta (Staljinov most).

NEMAČKA ZAP.

1) 14. IX. 1951. izdate su 2 marke sa doplatkom u korist filatelističke izložbe u Wuppertalu: 10+2 pf. otvorenojelena, crna i žuta i 20+3 pf. lilastocrvena, crna i žuta. Natpis na markama: Nationale / Ausstellung / Wuppertal 1951.

2) od 20. IX. 1951. do danas izdate su još 4 vrednosti iz serije redovnih franko-maraka sa slikom brojke i poštanskog roga, reličine 21×25 mm.: 6 pf. nerandžasta, 8 pf. siva, 15 pf. plavoljubičasta i 25 pf. crvenosmeđa. O ranije izdatim markama istog tipa v. br. 9 »Filatelite« str. 323.

NEMAČKA — BERLIN ZAP.

8. X. 1951. za filatelističku izložbu u zapadnom Berlinu, izdate su dve marke sa doplatkom, sa slikom dva mlada skupljača maraka nagnuta nad albumom i sa globom u pozadini: 10+3 pf. zelena i 20+2 pf. crvena.

NEMAČKA IST.

2. IX. 1951. za propagandu petogodišnjeg plana Ist. Nemačke izdata je jedna marka u četiri boje sa slikom velike petice u sredini, ukrašene (iza nje) čekićem, šestarom i žitnim klasom: 24 pf. crna, crvena, žuta i smeđocrvena.

NORVEŠKA

1. X. 1951. izdata je jedna serija prigodnih propagandnih maraka za šeste olimpijske igre, koje će se održati u Oslu od 15 do 25 februara 1952; tri vrednosti sa doplatkom u

2) Puštena je u tečaj jedna marka sa pretiskom nove vrednosti (koja ranije, bez pretiska, nije bila u tečaju): 45 gr. na 35 zl. nerandžasta.

PORTUGALIJA

13. X. 1951. o završetku Svete Godine, izdata je jedna serija prigodnih maraka: 20 c. smeđa / sijena, 90 c. zelena / nerandžasta, 1 E. smeđa / crvenkasta i 2,30 E. zelena / plava; prve dve marke su sa slikom goluba, a druge dve sa slikom pape Pija XII.

TRST — ZONA A

Italijanska marka u spomen stogodišnjice rođenja slikara Fr. P. Miketija sa crvenim pretiskom AMG-FTT: 25 L. mrka.

FRANCUSKA

15. X. 1951., u spomen Morisa Nogesa, francuskog avijatičara, koji je prvi ostvario poštansku vazдушnu vezu između Pariza i Sajgona, izdata je jedna marka sa Nogesovom slikom: 12 Fr. tamno i svetlo plava.

ČEHOSLOVAČKA

1) Za Dan Minera, proslavljen 8. septembra, bile su izdate tri marke sa slikama iz minerskih radova: 1,50 Kč. mrka sa slikom ostravskog rudničkog tornja, sa grbom grada Ostrave i sa spomenikom mineru, sa legendom ispod slike »OSTRAVSKO / ŽELEZNY ZAKLAD / SOCIALIZMU«; 3 Kč. lilastocrvena sa slikom minera u potkopu; 5 Kč. plava (kao ona od 1,50 Kč.).

2) 6. X. 1951., za Dan Armije, izdata je jedna serija prigodnih maraka: 0,80 Kč. smeđa (pešadija), 1,00 Kč. zelena (artiljerija), 1,50 Kč. siva sa slikom predsednika Gotvalda, 3,00 Kč. ljubičasta (tenkista) i 5,00 Kč. sa slikom avijatičara.

ŠPANIJA

1) 15. IX. 1951. izdata je jedna marka u spomen slavnog španskog dramaturga Lope

korist Norveškog olimpijskog komiteta: 15+5 øre zelena sa slikom klizača na ledu, 30 + 10 øre crvena sa slikom skakača na skijama, 55 + 20 øre plava sa slikom pejzaža pod snegom.

POLJSKA

1) 9. IX. 1951. za nacionalni sportski festival, izdata je jedna marka sa slikom poljske zastave i jednog sportskog amblema: 45 gr. zelena.

de Vega (1582—1635): 10 c. lila-ružičasta sa pesnikovom slikom.

2) 1. X. 1951. izdate su doplatne marke za borbu protiv tuberkuloze:

a) za redovnu poštu: 5 c. ljubičasta i crvena i 10 c. zelena i crvena sa slikom dece na plaži.

b) za vazдушnu poštu: 25 c. smeđa i crvena sa slikom žene i deteta.

НАГРАДЕ ИЗЛАГАЧА НА I БЕОГРАДСКОЈ ИЗЛОЖБИ

Управни одбор Савеза филателиста Србије у Београду на својој седници од 16. октобра 1951 г. на предлог чланова жирија I београдске изложбе, решио је да се награде следећи чланови, који су учествовали на тој изложби:

Ia: Инж. Мирко Вернер са 4 серије УПУ VUJA-STT.

Iб: 1) Сергије Манжелеј, 2) Михаило Јањић, 3) Синиша Остојић, 4) Драгиша Марковић, 5) Милан Илић, 6) Љубивоје Илић, 7) Роман Петровић, 8) Бранислав Новаковић и 9) Миша Аранђеловић — сваки са 1 серијом УПУ VUJA-STT и са 1 серијом „Шаховске олимпијаде“.

II: 1) Подружница „Ловренц Кошир“, 2) Драгослав Раденковић, 3) Тихомир Делја, 4) Цветко Јоановић, 5) Драгољуб Рајчевић, 6) Цветко Стефановић, 7) Јован Јовановић, 8) Радослав Мајсторовић, 9) Душан Богдановић и 10) Љубивоје Милетић, — сви са серијом УПУ ФНРЈ и са франко и порто маркама I VUJA-STT.

III: 1) Предраг Пећинар и Н. Н. са 1 серијом стогодишњице железница ФНРЈ.

IV. Јелена Ђорђевић са 1 серијом УПУ ФНРЈ и 1 серијом Шаховске олимпијаде.

НАГРАДЕ ИЗЛАГАЧА НА ИЗЛОЖБИ У ВАЉЕВУ

Управни одбор Подружнице Савеза филателиста Србије у Ваљеву прихватио је предлог Одбора за приређивање филателистичке изложбе у Ваљеву:

1) да се сваком изложку, који је оцењивачки суд оценио оценом одличан и врло добар, изда нарочито израђена диплома.

2) да се свима излагачима изда писмена захвалност за учешће на изложби

и 3) да се сваки изложак оцењен оценом одличан награди са једним табакром (16 комада) марака „27 март 1951“, пет коверата и пет картона изложбе у Ваљеву и четири комада „карт максима“ Жикица Јовановић.

RASPIS O SEKCIJI ZA RAZMENU MARAKA

Na sednici Upravnog odbora SFS, održanoj 30. X. 1951 rasмотрено je pitanje dalje egzistencije Sekcije za razmenu maraka za unutrašnjost, s obzirom na povišenje poštanske tarife, koja je stupila na snagu 1. XI. og. Upravni odbor SFS uvideo je važ-

nost održanja ove Sekcije, pa je doneo ovo rešenje:

1) Sve poštanske troškove za pošiljke, koje se šalju iz Beograda, snosiće Sekcija, a podružnice, odnosno povereništva za pošiljke, koje šalju dalje prema utvrđenom rasporedu ili vraćaju Savezu. Po novoj tarifi poštarinu za jednu pošiljku maraka iznosiće oko 185 dinara.

2) Za održavanje Sekcije odbijaće se vlasniku svezaka od prodatih maraka 20% umesto 10%, koliko je do sada odbijano.

3) Radi stabilizovanja cena maraka u sveskama određuje se od 1. novembra og. skala za procenjivanje poništenih (žigosanih) maraka, i to za:

a) jugoslovenske marke po katalogu punu katalošku cenu ili 10% ispod kataloške vrednosti;

b) za marke procenjene po katalogu Cumštajnu računaće se 1 kataloški franak 10 do 30 dinara;

c) za marke procenjene po Iverovom katalogu računaće se 1 kataloški franak 0,10 do 0,30 dinara.

d) za marke procenjene po Skotovom katalogu računaće se 1 kataloški dolar 30 do 70 dinara;

e) za marke procenjene po Gibonsovom katalogu računaće se za 1 kataloški šiling 10 do 20 dinara;

f) za marke procenjene po katalogu Silombra računaće se 1 kataloški franak 0,50 do 0,60 dinara.

Marke, koje bi po katalogu stajale ispod 1 dinara, dozvoljava se proceniti sa 1 dinarom. Prema tome će najjevtinija marka u sveskama biti 1 dinar.

Ova skala se odnosi i na čiste (nežigosane) marke i kompletne serije, kod kojih cene mogu biti 30% više od cena predviđenih po skali za poništene (žigosane) marke.

Ko se od članova Sekcije ne bude pridržavao gore navedenih cena, njegove sveske neće biti puštene u kružnu razmenu, te će na njegove sveske biti stavljena napomena »previsoko ocenjene marke«, a sveska će mu se vratiti.

4) sveske, koje su već u kružnoj razmeni, a imaju previsoke cene, biće vraćene vlasnicima radi ispravka cena.

5) Podružnice, odnosno povereništva koja su do sada učestvovala u kružnoj razmeni, a u buduću ne žele da učestvuju, dužna su da odmah o tome obaveste saveznog rukovodioca razmene, da se u buduću dotičnoj podružnici, odnosno povereništvu ne bi slale dalje sveske. U pogledu svezaka, koje bi ova podružnica, odnosno povereništvo primilo u

kružnu razmenu, dužna su da ih prime, i ako više ne žele da učestvuju u kružnoj razmeni, te da ih dostave u određenom roku dalje, kako je to navedeno u »rasporedu dalje ekspedicije.«

6) Ko od vlasnika svezaka ne želi više da daje svoje sveske u kružnu razmenu, treba o tome da izvesti saveznog rukovodioca razmene, da bi mu se sveske sukcesivno vraćale.

7) Obračun prodatih maraka vršiće se i dalje 25-og u mesecu, i to samo sa onima, koji imaju neki novac da prime.

NEUREDNO PLAĆANJE ČASOPISA

Zbog neurednog plaćanja časopisa »FILATELISTE« dovedeni smo u takav položaj, da će nam štamparija odbiti štampanje lista, dok joj ne platimo dug.

Kako podružnice, povereništva i pojedinačni pretplatnici duguju znatne sume, Savez ih poziva da svoj dug odmah izmire putem čekovnog računa Uredništva »FILATELISTE« kod Narodne banke br. 104-903317; u protivnom Savez će biti primoran da preduzme mere, koje će biti na štetu ugleda interesa podružnica, povereništava i pojedinaca koji duguju. Skreće se naročito pažnja predsednicima da izvide razloge zadržavanja pretplate i da ih odmah otklone. Neurednim platišama časopisa nemojte izdavati sledovanje maraka, dok svoj dug ne izmire.

Savez žali što je prinuđen da na ovaj način traži isplatu dugovanja za časopis ali ponavljanje opomene, neposredno i preko časopisa, ostale su bez odziva, te drugog puta nema, ako želimo da nam list i dalje izađe.

J. T. JOJKIĆ

Nova poštanska tarifa

(Službeni list br. 49/51 od 1. XI. 1951.)

U broju 5 »Filateliste« na strani 148 oštampan je članak »Poštanska tarifa«. U istom broju oštampane su: Tablica 1 za pisma u unutrašnjem saobraćaju i Tablica 2 za pisma u međunarodnom saobraćaju sa izračunatim iznosima poštarine za obično pismo, naročita rukovanja i za moguće kombinacije naročitih rukovanja za pisma.

Rešenjem Predsednika Saveta za saobraćaj i veze br. 1631 od 22 oktobra 1951 godine s kojim su se saglasili Ministar Finansija FNRJ i Predsednik Privrednog saveta izmenjena je poštansko-telegrafsko-telefonska tarifa za unutrašnji saobraćaj sa važnošću od 1 novembra 1951 godine. Donošenje nove P.T.T. tarife za unutrašnji saobraćaj uslovile su mere koje se preduzimaju u svim granama naše privrede u cilju usklađenja cena uopšte i u pravcu konačne stabilizacije cena i tržišta.

S obzirom da se ovom izmenom poštarina u unutrašnjem saobraćaju znatno povećala, biće za one usluge koje se obračunava-

Savez se nada da će svi dužnici uvideti opravdanost ovih mera i da će svoje dugovanje odmah isplatiti.

PLAĆANJE POŠTARINE

S obzirom na poskupljenje poštarine, usled čega bi pri dosadašnjem obimu korespondencije SFS poštarina iznosila mesečno oko 10.000 dinara, Savez je prinuđen da poštanske troškove zaračunava kako pojedincima, koji se na Savez obraćaju, tako i podružnicama i povereništvima za svu korespondenciju.

Stoga Savez poziva sve, da prilikom pisanja i traženja odgovora na postavljena pitanja uvek prilože marku za odgovor (za obično pismo 15—25 dinara, a za preporučeno 50—60 dinara), jer će se u protivnom slučaju iznositi koje Savez plati za poštarinu mesečno zaračunavati na teret dotične podružnice.

PUT ZA KORENSPONDIRANJE

U svrhu lakšeg administrativnog poslovanja molimo da se odvojeno pišu pisma, koja se tiču knjigovodstva (doznake novca, pitanja salda itd.), a odvojeno pisma, koja se odnose na razna organizaciona pitanja, dalje na dostavljanje maraka, vraćanje potpisanih trebovanja, reklamacije, urgencije itd. Sva pisma pak, radi uštede poštarine, mogu i treba da se šalju u jednoj koverti.

U zasebnoj koverti pak slati sve ono što se odnosi na list — na adresu Uredništvo »Filateliste« Vojvode Dragomira br. 25.

ju u markama potrebne poštanske marke većih vrednosti.

Prema obaveštenju dobivenom u Glavnoj direkciji pošta pustiće se u promet nove serije poštanskih maraka i to:

1. Drugo izdanje redovnih maraka sa privrednim motivima. Jedna serija ovih maraka sadržaće 11 vrednosti i to od 1, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 50, 75 i 100 dinara. Ovo izdanje razlikovaće se od prvog izdanja po boji. Crtež od 0,50 din. upotrebiće se za vrednost od 100 din. od 2 din. za vrednost od 25 din. od 3 din. za vrednost od 35 din. od 12 din. za vrednost od 75 din. od 16 din. za vrednost od 15 din. a crtež marke 7 din. za sada se neće iskoristiti.

2. Drugo izdanje porto maraka sa istim crtežom kao treće redovno izdanje porto maraka i drugim bojama. Jedna serija sadržaće 7 vrednosti i to od 2, 5, 10, 20, 30, 50 i 100 dinara. Neće postojati vrednosti od 0,50, 1 i 7 dinara iz trećeg redovnog izdanja porto maraka.

3. Drugo redovno izdanje avionskih maraka biće dopunjeno sa novim vrednostima na taj način što će se marka od 2 din. upotrebiti za vrednost od 5 din, od 3 din. za vrednost od 100 din, od 6 din. za vrednost od 200 din i od 100 din za vrednost od 500 din. Marke sa novom vrednošću razlikovaće se od dosadašnjih po drugoj boji. Jedna serija ovih maraka sadržaće 9 vrednosti i to od 1, 5, 10, 20, 30, 50, 100, 200 i 500 din.

S obzirom na nove cene za pisma i dopisnice biće štampani novi masovni koverti

sa otisnutom markom od 15 din. i nove dopisnice sa označenom prodajnom cenom od 10 din.

Tablica 1 koju dajemo uz ovaj dopunski članak izmenjena je i razlikuje se od one tablice koja je oštampana u br. 5 »Filateliste« po tome što je dopunjena i iz nje se može pročitati poštarina ne samo za pisma, već i za dopisnice, tiskovine, vrednosna pisma i za novine i časopise.

Poštanska tarifa u unutrašnjem saobraćaju

Tablica 1

Težina		P o š t a r i n a z a						P r i m e d b a
preko	do	Obično	Ex	R.	REx.	RAR.	REx AR.	
grama		d i n a r a						
1. P i s m a								
	20	15.—	50.—	50.—	85.—	85.—	125.—	} Najveća težina 2 kgr.
20	50	25.—	60.—	60.—	95.—	95.—	130.—	
50	250	40.—	75.—	72.—	110.—	110.—	145.—	
250	500	60.—	95.—	95.—	130.—	130.—	165.—	
500	1000	150.—	185.—	185.—	220.—	250.—	255.—	
1000	2000	200.—	235.—	235.—	270.—	270.—	305.—	
2. D o p i s n i c e								
Otvorene		10.—	45.—	45.—	80.—	80.—	115.—	
Saodgovorom		20.—	55.—	55.—	90.—	90.—	125.—	
3. T i s k o v i n e								
	50	5.—	40.—	40.—	75.—	75.—	110.—	} U unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju najveća težina 3 kgr., a ako je jedna povezana knjiga najviše 5 kgr.
50	100	10.—	45.—	45.—	80.—	80.—	115.—	
100	500	20.—	55.—	55.—	90.—	90.—	125.—	
500	1000	30.—	65.—	75.—	100.—	100.—	135.—	
1000	2000	50.—	85.—	85.—	120.—	120.—	155.—	
2000	3000	70.—	105.—	105.—	140.—	140.—	175.—	
3000	5000	100.—	135.—	135.—	170.—	170.—	205.—	
4. V r e d n o s n a p i s m a								
Poštarina po vrednosti i po težini								
preko	do	do	p r e k o					
		20	20—50	50—250	250—500	500—1000	1000—2000	
d i n a r a		g r a m a						
	500	70.—	80.—	95.—	115.—	205.—	255.—	
500	1.000	80.—	90.—	105.—	125.—	215.—	265.—	
1.000	5.000	110.—	120.—	135.—	155.—	245.—	295.—	
5.000	11.000	130.—	140.—	155.—	175.—	265.—	315.—	
10.000	50.000	150.—	160.—	175.—	195.—	285.—	335.—	
50.000	100.000	250.—	260.—	275.—	295.—	385.—	435.—	
100.000	500.000	450.—	460.—	475.—	495.—	585.—	635.—	
500.000	1.000.000	650.—	660.—	675.—	695.—	785.—	835.—	
Za svaki dalji 1.000.000.— dinara ili deo ove svote još 200.— din.								

Tablica 2 za pisma u međunarodnom saobraćaju ostaje nepromenjena iz razloga što međunarodna P.t.t. tarifa i dalje ostaje na snazi.

a. Novine

za svaki primerak

do 100 gr.
preko 100 do 300 gr.
preko 300 do 500 gr.

adresovan

0,30 din
0,50 „
1.— „

neadresovan

0,15 din.
0,30 „
0,50 „

b. Časopisi

za svaki primerak

do 100 gr.
preko 100 do 300 gr.
preko 300 do 500 gr.

adresovan

0,40 din.
0,80 „
1,50 „

neadresovan

0,20 din.
0,40 „
1.— „

Za dozvoljene priloge kod novina i časopisa ne naplaćuje se posebna poštarina.

Kod novina i časopisa poštarina se naplaćuje u gotovu.

Napomena: Novinama i časopisima mogu se priložiti: slike, kalendari štampani na jed-

nom listu, jutarnje izdanje večernjem i obratno, registri računima bez oznake iznosa ili sa štampanim iznosom. Ni s ovim priložima jedan primerak ne može preći težinu od 500 grama.

ОГЛАСИ

Цене огласа:

Цела страна	1.000.— дин.
Пола стране	500.— дин.
Четвртина стране	250.— дин.
Осмина стране	125.— дин.
Шеснаестина стране	65.— дин.

Све огласе треба увек слати на адресу: УРЕДНИШТВО „ФИЛАТЕЛИСТЕ“. — Београд, Војводе Драгомира ул. бр. 25, а новац за огласе на наш тек. рачун код Нар. банке бр. 104—903317. Увек назначити зашта се новац шаље.

Мали огласи

који морају бити испод 1/16 стране, наплаћују се по заузетој површини, али им најмања цена може бити 25.— динара.

U ZAMENU DAJEM KOMPLETNE NIZOVE MARAKA RAZLIČITIH INOSTRANIH ZEMALJA. TRAZIM MARKICE JUGOSLAVIJE, NDH, SRBIJE ITD. KOJE MENI FALE.

Molim pišite latinicom!

OSVALD, IVAN, Prevalje, Slovenija

PAŽNJA FILATELISTE!

Kupujem količinke (Massenware) jugoslovenskih maraka u većim količinama. — Božidar Stefanović, Vršac, Sterijina 73.

Filatelisti!

Tražim svaku količinu poništenih maraka od 16.— dinara na više iz serije »Privreda« i sve poništene avionske marke FNRJ.

ROGULJA ĐORĐE

Novi Sad, ul. Jugosl. Armije 98

RAZMENA ILI KUPOVINA

Tražim br.: 113 kom. 100, 114 kom. 38, 115 kom. 29, 116 kom. 55, 117 kom. 53, 118 kom. 65, 119 kom. 56, 124 kom. 55, 125 kom. 7, 126 kom. 40. — Nudim serije i pojedine raspore Jugoslavije i FNRJ. Baza: Jugofilatelija katal. 1952. Dr. med. Cvetko Đorđević, Vel. Plana

Tražim naše žigosane UPU, UPU VUJA i celog sveta, a naročito prekomorske u čistim kompletnim serijama, avionske celog sveta, prigodne žigove stare Jugoslavije i FNRJ, sve naše avionske koverte, kao i sve druge marke Evrope i prekomorske u kompletnim serijama.

Javite se pismeno sa filatelističkom franaturom na:

TEODOROVIĆ Jel. Bos.
Novi Sad, Temerinska ul. 9